

BIBLIATANULMÁNYOK

Mózes első könyve

Írta: Jacques B. Doukhan

TANÍTÓI MELLÉKLET

2022. április, május, június

Copyright © Hetednap Adventista Egyház, 2021

Felelős kiadó: *Ócsai Tamás*

Fordította: *Hegyes-Horváth Csilla*

Lektorálta: *Fürjné Simon Edina*

Felelős szerkesztő: *Zarkáné Teremy Krisztina*

A Tanítói mellékletben főként az újonnan revideált Károli-Bibliából
(rövidítve: ÚRK, Budapest, 2019, Veritas Kiadó) idézünk.

Kiadja a Hetednap Adventista Egyház
2119 Pécel, Ráday u. 12.

Ügyintézés: *Dr. Tokics Imréné*

E-mail: tmaria@adventista.hu

Telefon: 06-30-530-7279 (munkaidőben)

Nyomdai előkészítés: *Ecsedi Gabriella*

Nyomdai munkálatok: *Szóllósy Műhely, Debrecen*

Felelős vezető: *Szóllósy Botond*

TARTALOM

1. tanulmány: Teremtés	4
2. tanulmány: Bűneset	10
3. tanulmány: Kain és a hagyatéka	16
4. tanulmány: Özönvíz	22
5. tanulmány: A népek és Babel	28
6. tanulmány: Ábrahám gyökerei	34
7. tanulmány: Az Ábrahámmal kötött szövetség	40
8. tanulmány: Ígéret	46
9. tanulmány: A család Jákób	52
10. tanulmány: Jákób - Izrael	58
11. tanulmány: József, az álomfejtés mestere	64
12. tanulmány: József, Egyiptom hercege	70
13. tanulmány: Izrael Egyiptomban	76

Ajánlott internetes oldalak:

Generál Konferencia:

- www.adventist.org

Transzeurópai Divízió:

- www.ted-adventist.org

Newbold College:

- www.newbold.ac.uk

Magyar Unió:

- www.adventista.hu

Dunamelléki Egyházterület:

- <http://det.adventista.hu>

Gyere ahogy vagy:

- www.gyereahogvagy.hu

Tiszavidéki Egyházterület:

- <http://tet.adventista.hu>

Advent Kiadó:

- www.adventkiado.hu

Adventista Teológiai Főiskola:

- www.atf.adventista.hu

Ifjúsági Osztály:

- www.ifiinfo.hu

Reménység Evangélizációs Központ (REK):

- www.remenyvtv.hu

Bibliatanulmányok:

- www.bibliatanulmanyok.hu

White Könyvtár:

- www.white-konyvtar.hu

Teremtés

Alapige: 1Mózes 1:1

Tanulmányozásra szánt szakaszok: 1Mózes 1-2; 2Mózes 20:8-11; Zsoltárok 100:1-3; Máté 19:7-9; János 1:1-5

Áttekintés

Bevezetés: Figyelemre méltó, hogy a Biblia a teremtéssel kezdődik. Az is tény, hogy sok bibliai könyv indul a teremtésre tett utalással. *Krónikák első könyve* szintén a teremtés felidézésével kezdődik, mégpedig azért, hogy bizonyítsa: mindnyájan egy emberi fajhoz tartozunk, egy Atyánk van (1Krón 1:1).

Ézsaiás 1Móz 1:1 idézésével, a teremtésről szóló leírás első sorával kezdi írását. Ezzel emlékeztet, hogy Isten a gondviselőnk, akire figyelnünk kell (Ézs 1:2). Dániel első bizonyágtétele szintén tartalmaz idézetet a teremtési beszámolóból. Arról tanúskodik, hogy Isten a Teremtő, aki élelmet ad (Dán 1:12). Salamon is a teremtésről szóló elmélkedéssel indítja a prédikációját (Préd 1:1-11), amelyben az élet hiábavalóságát panaszolja, elismerve, hogy „*semmi új nincs a nap alatt*” (Préd 1:9). *János evangéliuma* szintén a teremtésről szóló verssel nyit (Jn 1:1-14), hangsúlyozva Jézus testté lételének csodáját: Jézus Krisztus, aki „kezdetben” Isten volt, megteremtette a világot, emberré lett a megváltásunkért. Ezeknek a bibliai íróknak a példáját követve tanulmányozzuk mi is a teremtés szentírási beszámolóit. Célunk az, hogy létfontosságú igazságokat tudjunk meg Istenről, önmagunkról, az emberről, a természetről és magáról a teremtésről.

Kommentár

A teremtett világ szépsége

Az első lecke, amit a teremtésről szóló bibliai beszámolóból tanulunk, a szépség üzenete. Játék a szavakkal, hangokkal, párhuzamok, jól megszerkesztett szöveg - mindez hozzájárul a hatásos költői alkotáshoz. A szakaszt a hetes ritmus uralja. Nemcsak abban az értelemben, hogy

---

a teremtésről szóló beszámoló hét, 24 órát felölélő napról ad tudósítást, hanem hangokat, szavakat vagy konkrét kifejezéseket is hétszer ismételi a szöveg. A hetes ritmus nem csupán esztétikai célt szolgál. E stilisztikai jellegzetességnek nagyon komoly jelentősége van: Isten teremtői cselekedetének tökéletességéről tanúskodik.

A teremtés története

A szöveg irodalmi szépsége azonban nem azt jelenti, hogy a teremtésről szóló beszámoló csupán a képzelet költői megfogalmazása lenne. A nyelvi formák ugyanazok, mint amelyek az elbeszélő részekben vannak. A származástan stílusa, ami e szöveg formáját jellemzi, irodalmi felépítése, ami összekapcsolja *Mózes első könyvének* első két fejezetét - mind nyelvtani és irodalmi bizonyítékai annak, hogy a könyvet történelmi szándékkal írták. Az első teremtési beszámolót a szerző konkrétan származástannak nevezi (1Móz 2:4). Sőt mi több, a szöveg valóban szerepelteti a genealógia-forma minden jellegzetességét. Formáját tekintve összekapcsolódik a *Mózes első könyvében* található többi nemzetségtáblázattal, és felhívja az olvasó figyelmét arra, hogy a teremtés eseménye éppúgy összefügg az emberi történelemmel, mint a pátriárkák életével.

A két teremtési beszámoló (1Móz 1:1-2:4 és 2:4-25) közötti nyelvi és tárgyi összefüggés párhuzamot jelez a két szöveg között: az első beszámolóban található hét lépéses felépítés (1Móz 1:1-2:4) szerepel a második szövegben is (1Móz 2:4-25). 1Móz 1:1-2:4 teremtéstörténete kapcsolódik 2:4-25 történelmi elbeszéléshez, ami a szerzőnek azt a szándékát sejteti, hogy az ég és a föld teremtéséről szóló beszámoló ugyanahhoz a történelmi elbeszéléshez tartozik, mint az ember megformálása.

A két leírás összekapcsolásával a szerző arra is utal, hogy az időnek ugyanaz a rendszere működött az ember teremtésekor, mint ami az ég és a föld megalkotásakor is. Nem kellett évmilliók ahhoz, hogy olyan fejlettségi szintre jusson a világ és mindaz, ami benne van, amelyben minden szépen, megfelelően működhet. Másrészt a teremtési beszámoló nem a tudományos elemzés szintjén tudósít. Abban az esetben az ember számára érthetetlenül bonyolult módon és végtelenül hosszú képlettel írták volna meg. Isten ihletésére a Biblia írója történelmi eseményként számolt be a teremtésről. Igaz minden, amit erről közöl, és nem lehet összeütközésben a tudománnyal.

Gyakran mondják azonban, hogy a teremtésről szóló beszámoló szándéka szerint nem történelmi, hanem teológiai vagy filozófiai jellegű. Sőt azzal érvelnek, hogy 1Mózes 1 szövegének célja a lelki tanítás, nem pedig a történelmi tájékoztatás. A Szentírás olvasásának ez a módszere a klasszikus görög irodalom tanulmányozásán alapuló kritikai feltételezésből ered. E hagyomány szerint a lelki üzenet az elsődleges jelentőségű, a történelmi esemény pedig másodlagos, illetve lényegtelen a filozófiai üzenethez képest. Ez a Biblia sok kutatóját arra ösztönözte, hogy figyelmen kívül hagyja a bibliai szöveg történelmi szándékát. Így történelmet, hogy Jézus feltámadásának eseményével kapcsolatban például az emberek figyelmen kívül hagyták annak történelmi hitelességét, sőt meg is kérdőjelezték azt, és kizárólag Jézus életének lelki üzenetére összpontosítottak. Az igazi biblikus nézet azonban pontosan fordítva működik. A teológiai üzenet a történelmi eseményből következik. Jézus feltámadása történelmi esemény, ezért hihetünk Istenben és gondolhatjuk át a teológiát. *Mózes első könyvében* a teremtésről szóló beszámoló történelmi leírás, ezért fontos lelki és teológiai leckéket tartalmaz Istenről és az emberekről.

A teremtés első sora

Kezdetben. Hangsúlyos itt a *beré'sit* (kezdetben) héber kifejezés. Ez a szó indítja *Mózes első könyvének* első mondatát, méghozzá nyomatékosan, ami kiemeli és elkülöníti a mondat többi részétől. A kiemelés szerint a mondatot így kell írásjelekkel ellátni és olvasni: „*Kezdetben, Isten megteremtette az eget és a földet.*” A *beré'sit* egyébként egy olyan kifejezés, ami nem kizárólag, de hangsúlyozottan a teremtésről szóló beszámolóval kapcsolatban fordul elő. Nagyon ritkán használja a héber Biblia. 1Móz 1:1-en kívül csak négyszer szerepel, kizárólag *Jeremiás próféta könyvében*. Jeremiásnál a *beré'sit* egy rendszeres stílusjegy részét képezi, utalva a teremtésről szóló beszámoló kezdő szavaira (Jer 26:1; 27:1; 28:1; 49:34-35), habár maguk az üzenetek nem kapcsolódnak közvetlenül a teremtés beszámolójához.

Isten. A „*kezdetben*” szón lévő hangsúly további megerősítést nyer Isten héber neve, az „Elohim” hangsúlyozásával, amint a leírás Istent megnevezi a teremtésről szóló történetben (1Móz 1:1-2:4). E szó az *'alah* tőből származik, ami az erő, a felsőbbrendűség, kiválóság gondolatokat tükrözi. A többes szám mint az intenzitás, a fenség irodalmi kifejezése erősíti

---

ezt a hangsúlyt, és *nem* a számbeli többségre, „istenekre” utal. Az *'Elohim* a hatalmas Istenre utal, aki a világegyetem Ura. 1Móz 1:1 ritmusa összecseng azzal az üzenettel, hogy *'Elohim* mindenható Úr. Ez a szó a vers közepén szerepel, ráadásul a hangsúly (az elválasztó kötőszó, az *atnach*), amely két egyenlő részre osztja az igeverset az *'Elohim*hoz kapcsolódik és a zsinagógában történő, hagyományos felolvasásnál jelzi a szünetet és a vers csúcspontját. Az „Isten” az igevers legfontosabb szava, nemcsak azért, mert Ő a mondat alánya, hanem a kifejezés ritmusa miatt is.

Teremtette. A *bara'* (teremt) szó hétszer fordul elő a teremtési beszámolóban (1Móz 1:1, 21, 27 [háromszor]; 2:3; 2:4), így bizonyítva, hogy ez konkrétan a teremtés eseményéhez tartozik. Továbbá ez az ige a héber Bibliában minden alkalommal kizárólag úgy fordul elő, hogy az alánya Isten.

Az eget és a földet. A Biblia első kijelentése – „*kezdetben teremtette Isten az eget és a földet*” – eleve alapvető tényként kezeli azt, hogy Isten és a teremtett világ két, egymástól külön létező, nem egymásból származó valóság. Az „*eget és a földet*” – ez egy retorikai kifejezés valamilyen ellentétes szó- vagy kifejezéspárra, amelyek az összesség vagy a teljesség érzékeltetésére szolgálnak. Itt az ellentétes kifejezéspár – ég és föld – a teljes világegyetemre utal, tehát kimondja, hogy *az egészet* Isten teremtette. A beszámoló végén is szerepel ez a kifejezés (1Móz 2:1, 4). Arra utal, hogy az ég és a föld teremtése konkrétan az emberi világra vonatkozik, amit Isten azon a héten alkotott. Ugyanakkor a kifejezés nem zárja ki más teremtett világok létrehozását a teremtés hetén kívül – előtt és után.

Gyakorlati alkalmazás

Kezdetben Isten. A teremtés eseménye az Istenbe vetett hitünk alapja. Azt jelenti, hogy annak köszönhetem a létezésemet és a világ valóságát, akit nem látok, de már előttem létezett – ez a hit első lépése. Figyelemre méltó, hogy a hit egyetlen bibliai meghatározása is a teremtéshez kapcsolódik. Pál, *A zsidókhöz írt levél* írója így fogalmaz: „*A hit pedig a reménylett dolgoknak valósága, és a nem látott dolgokról való meggyőződés*” (Zsid 11:1). A teremtés olyan történelmi esemény, amelynél az

---

ember még nem volt jelen, hogy láthassa és tanúskodhasson róla, tehát elfogadásához elsősorban hit kell, ami következésképpen pedig egy fentről való kinyilatkoztatás. Az is lényeges, hogy Pál a hithősök tetteinek felsorolását a teremtéstől kezdi: *„Hit által értjük meg, hogy a világ Isten beszéde által teremtett, hogy ami látható, a láthatatlanból állott elő”* (Zsid 11:3, ÚRK). A teológiai gondolkodásnak, akár csak a hitnek, a teremtés elismerésével kell kezdődnie.

1. Hogyan befolyásolja az életemet és a döntéseimet az, hogy a hit első lépése a teremtés elfogadása?
2. Mit tanulhatunk Isten teremtői munkájából, még ha nem is lehetünk szemtanúi annak az eseménynek? Hogyan hasson ez szombati pihe-nésünkre és ünneplésünkre?

AKIT KIGÚNYOLTAK A SZOMBATÉRT

Írta: Andrew McChesney

A diákok gúnyolták Laissa Samila Yassine-t, amiért nem ment el az előadásokra szombatonként Mozambik egyik állami egyetemén. Minden ott kezdődött, hogy nehezen vette az akadályokat a gépész szak első szemeszterében, és abban talált vigaszt, hogy adventista diáktársával, Belizarioval énekeket hallgatott, majd együtt kezdték tanulmányozni a Bibliát. Közben más keresztény barátai is lettek, és velük is tanulmányozta a Szentírást. Ám minél többet tanultak, Laissa egyre jobban összezavarodott. A két vezérfonal ugyanis mást-mást tanított a szombatról. Ezért félretette az anyagokat és csak magában kezdte kutatni a Bibliát. Imádkozva olvasta a negyedik parancsolatot, amely így kezdődik: *„Megemlékezzél a szombatnapról, hogy megszenteljed azt”* (2Móz 20:8-11). Majd rátalált Ézs 58:13 versében is az Úr szavára: *„Ha megtartóztatod a lábadat szombaton, és nem űzöd kedvtelésedet szent napomon, hanem a szombatot gyönyörűségnek hívod...”*. Jézus szavait is olvasta: *„Ha engem szerettek, az én parancsolataimat megtartsátok”* (Jn 14:15). Mindezek alapján eldöntötte, hogy megünnepeli a szombatot. Döntését nem tartotta sokáig titokban. Édesanyja megharagudott rá, az apja pedig kitagadta. Az egyetemen sem a diákok, sem az oktatók nem támogatták, ezért Laissa a Mozambiki Adventista Egyetemen folytatta tanulmányait, most misszionáriusnak készül. Édesanyja azóta megváltozott, már ő is elmondja, hogy látja, Isten a lánya igazi mennyei Atyja.

Bűneset

Alapige: 1Mózes 3:15

Tanulmányozásra szánt szakaszok: 1Mózes 3; Róma 16:20;
1Timóteus 2:14-15; Zsidókhöz 2:14; Jelenések 12:7-9

Áttekintés

Bevezetés: Isten teremtői munkájának minden szakasza után a leírás hatszor nevezi azt „jónak” (1Móz 1:4, 10, 12, 18, 21, 25), a teremtés hetének végén, a hetedik értékelésnél viszont azt mondja, hogy „igen jó” (1Móz 1:31). Továbbá az első emberpárt az 'árum szóval jellemzi (mezítelen, ártatlan), akiket még nem csábított el a szintén 'árum (elbűvölő, ravasz) kígyó. Az első emberpár nem engedelmeskedett Isten parancsának, hogy ne egyenek a tudás fájáról (1Móz 2:17). Ebből eredt a gonoszság és a halál. Emiatt el kellett hagyniuk az Éden kertjét. A reménytelen-ségnek ebben az állapotában hangzott el az első jövendölés a reményről, az első örömhír. Fontos megjegyezni, hogy az első messiási prófécia (1Móz 3:14-15) pontosan a fejezet közepén található (ABCDC₁B₁A₁):

A 1Móz 3:1-5: Kígyó-Éva, Isten hiányzik - A kísértés, hogy egyenek a jó és a gonosz tudásának fájáról

B 1Móz 3:6-8: Ádám-Éva - emberi ruhák

C 1Móz 3:9-13: Isten-Ádám-Éva - vizsgálati ítélet

D 1Móz 3:14-15: Isten-kígyó - messiási prófécia

C₁ 1Móz 3:16-19: Isten-Éva-Ádám - szenvedés

B₁ 1Móz 3:20-21: Ádám-Éva - Istentől kapott ruhák

A₁ 1Móz 3:22-24: Isten egyedül - megtiltja, hogy egyenek az élet fájáról

A fejezet felépítése két fő témát világít meg: a kísértés és a megváltás fogalmát.

Kommentár

Éva megkísértése

A szöveg első része (1Móz 3:1-13) elmondja a kísértés történetét és elemzi annak működését. A kísértés egy teológiai eszmecserével kezdődik, vagy pontosabban exegetikai fejtegetéssel Isten Szavának jelentéséről: „*Csakugyan azt mondta Isten...*” (1Móz 3:1, ÚRK)? A kígyó szólítja meg az asszonyt egy kérdéssel, aki rögtön válaszol. A beszélgetésük két körben bontakozik ki. Figyeljük meg a kígyó módszerét és azt, hogy hol hibázott az asszony!

1. kör (1Móz 3:1-3)

A kígyó stratégiája (Olvassuk el 1Móz 3:1 versét!) Milyen pedagógiai módszert használ a kígyó az asszony megközelítésére? Miért indít úgy, hogy látszólag egyetért Istennel? Hogyan kommentálja Isten szavát? Miért veszélyes és megtévesztő a megjegyzése?

Az asszony hibája (1Móz 3:2-3) Miért ment a kígyó közelébe Éva? Miért válaszolt azon nyomban? Miért hosszú a válasza a kígyó kérdéséhez képest?

2. kör (1Móz 3:4-6)

A kígyó módszere (Olvassuk el 1Móz 3:4-5 versét!) Melyik az a két téma, amit válaszában a kígyó felvet? Hogyan kapcsolódik e két kérdéskör egymáshoz? Mit árul el ez a két érv az asszony aggodalmáról?

Az asszony hibája (Olvassuk el 1Móz 3:6 versét!) Éva válaszában mi utal arra, hogy hatottak rá a kígyó szavai? Ádám miért nem vitatta meg Évával a nő döntését, hogy eszik a gyümölcsből?

Éva amint meghallotta a kígyó utolsó szavait: „*olyanok lesztek, mint az Isten*” (1Móz 3:5), olyan is akart lenni, mint Isten. A kísértés első mozzanatát leíró kifejezés – „*látta az asszony, hogy... jó*” (1Móz 3:6) –, pontos ismétlése annak, amit Isten rendre elmondott teremtői művének értékelésekor: „*és látta Isten, hogy... jó*”. Ez a párhuzam talán az asszonynak azt a szándékát sejteti, hogy a Teremtő helyére akart kerülni, mintha ő maga teremtette volna a gyümölcsöt, az óvé volna.

Az emberiség megváltása

Az engedetlenség következményét Isten előre megmondta: halál (1Móz 2:17). A várható jövőt rögtön megerősítik a következő igeversék, amelyek a természet rendjének megbomlásáról (1Móz 3:17-18), majd az első, ember által elkövetett erőszakos cselekményről, az első halálesetről (1Móz 4:8) szólnak.

Az első messiási jövendölés is azt követően hangzik el, amikor az ember először tapasztalta a reménytelenséget. A prófécia versformája gyönyörű. A témabeli felépítés és a szöveg szavainak ritmusa két strófát, vagy olyan ritmikus rendszert érzékeltet, amelyben kettő vagy több sor ismétlődik egységként. A háromszavas bevezető után az első strófa (1Móz 3:14) hat sorban következik, rendhagyó szóritmussal.

Azután az egyszavas bevezetőt követően jön a második strófa (1Móz 3:15), négy sorban, rendes versmértékkel.

Éles kontraszt van a két strófa között. Az első negatív tartalmú, az üzenete a reménytelenség, szerepel benne a kígyó is. A második viszont pozitív, reményteljes és a Messiásról beszél. Sőt a második strófa a fejezet egyetlen reményteljes üzenete: fényes ablak a sötétségben. A reménytelen helyzet, az ember bukása, a halál és a gonoszság kozmikus perspektívája háttérén ez a bibliai ige profetikusan fogalmakkal jelenti be a világ jövőbeli megváltását. E szöveg szerint az emberiség megváltásához fel kell venni a harcot a kígyóval, aki rátámad az asszony magvára, vagyis egy, a jövőben születendő férfira.

Mit jelent a „mag” szó? Ezt nem szabad sem kollektív értelemben venni, mint ami az emberiségre vagy egy népre (például Izraelre) vonatkozik, sem konkrétan egy emberre vonatkozóan. Érdekes megjegyezni, hogy a szöveg következő sorában a „mag” szó helyett az „ő” személyes névmás áll (héberül *hu*), ami a „sebez” (*shuf*) ige tárgya. Tehát az „ő” különleges hangsúlyt kap a bekezdés szerkezetében és a szókapcsolat mondatában: pontosan a versszak közepén tűnik fel, éppen akkor, amikor a költői ritmus négy ütemről háromra vált.

Ez a ritmusváltás jelzi, hogy e névmás a szakasz fordulópontja. Sőt az „ő” a szókapcsolat első szava, ettől még hangsúlyosabb. A Septuagintában

---

1Móz 3:15 az egyetlen a 103 szakaszból, ahol a *hu'* (ő) héber névmás fordítása olvasható, ahol nem egyezik meg a közvetlen előzményével.

Igazából a névmás görög alakja (*autos*) nem utalhat sem az asszonyra (mivel nem nőnemű), sem a magra (nem semleges nemű), hanem férfira utal. Ez a mondattani szabálytalanság mutatja, hogy a fordítóknak egy bizonyos személy volt a gondolataikban, a valós történelemben egy férfi, a Messiás. 1Móz 3:15 versének messiási értelmezését a héber Szentírás is alátámasztja. E nézet legékesebben szóló bizonyosságát a 110. zsolttárban találjuk, ahol újra megjelennek 1Móz 3:15 szavai, és közvetlenül utalnak a dávidi vonalból származó Messiásra. „...*ellenségeidet a lábad alá... vetem*” (Zsolt 110:1, ÚRK), ebben valójában 1Mózes 3 szavai ismétlődnek: „*ellenségeskedést szerzek*”.

Mindössze ez a két igeverb van a Bibliában, ahol ez a megfogalmazás így szerepel. Ahhoz a képhez kapcsolódik, hogy az ellenség a lába alá kerül, ez a győzelem jelképe (Zsolt 110:1). A fej összezúzása (1Móz 3:15) itt újra megjelenik, ráadásul kétszer (Zsolt 110:6-7).

A két szakasz között fellelhető számos párhuzam azt sugallja, hogy a 110. zsolttár szerzője 1Móz 3:15 profetikus ígéretere utalt és messiási értelemben magyarázta azt. Akit 1Móz 3:15 úgy ábrázol, hogy a kígyó fejére tapos, a zsolttárhoz egyértelműen az eljövendő, dávidi Messiásként azonosítja. A 110. zsolttárban a Messiás munkája túlmutat az 1Móz 3:15-ben felvázolt feladaton is. A Messiás, az 1Móz 3:15 versében említett mag nemcsak összetörri az ellenséget, hanem a Mindenható jobbára ül, osztozik a királyságában és vele együtt uralkodik (Zsolt 110:1-2). A Messiás részt vesz a királyok és sok nemzet megítélésében, összezúzásában (Zsolt 110:5-6) úgy, hogy az Isten jobbján ül. Kultikus szerepe is van: papként szolgál, a papok csoportjának fejeként, és az Ő papsága örökkévaló (Zsolt 110:4). Továbbá a Messiás nevei (*Adoni*) és az Úr (*Adonaj*) közötti összecsengés arra enged következtetni, hogy a Messiást magával az Úrral azonosíthatjuk. Ez a Messiás a mennyei királyi széken ülő Jézus Krisztus (Mt 22:44).

Megbeszélendő és elgondolkodtató kérdések: Olvassuk el Róm 5:8 és Jel 12:7-9 verseit! Miért Jézus az, aki beteljesíti ezt a próféciát? Mit közöl ez a messiási jövendölés Jézus Krisztus messiási szolgálatáról? Miért fontos, hogy Isten harcol a kígyó ellen, Ő hal meg a folyamat során?

Gyakorlati alkalmazás

Egy fiatalember az erdőben sétálva meghallotta egy madár csipogását. Amikor megfordult, meglátta a fáról leesett fiókát. Gondosan, szeretettel felvette a törékeny kis teremtményt és óvatosan egy még gőzölgő trágyakupacra tette. A kismadár tovább csipogott. Egy róka meghallotta, elkapta és megette. Ennek a fabulának legalább három tanulsága van. Első: ha valaki beszennyez téged, az nem feltétlenül jelenti azt, hogy gonosz a szándéka. Második: ha valaki kivesz a pizsokból, még nem biztos, hogy jót akar. Harmadik tanulság: miért énekelnél a pizsokban?

Megbeszélendő és elgondolkodtató kérdések: Hogyan alkalmazhatjuk ezt a három tanulságot a világban található gonoszra? Segítenek-e ezek a gondolatok megbirkózni a sok gonoszsággal a világban és a saját életünkben?

Beszéljük meg az első tanulságot! *(Olvassuk el 1Móz 3:17-19 verseit!)* Miért van rossz és halál a világban? Ez normális állapot? Vitassuk meg! Még ha átok alatt vagyunk is, keresztényként mi a feladatunk a világban?

Beszéljük meg a második tanulságot! *(Olvassuk el 1Móz 3:22 és Róm 7:22-23 verseit!)* Miért keveredik gonoszság a jóba? Hogyan lehet a kettő között különbséget tenni?

Beszéljük meg a harmadik tanulságot! *(Olvassuk el Zsolt 104:33-34 verseit!)* Mi az egyetlen megoldás a világban található gonoszság problémájára?

MEGBOCSÁTÁS A BÖRTÖNBEN - 1. RÉSZ

Írta: Andrew McChesney

A börtönmisszióban résztvevő önkéntesek közül senki sem akarta vállalni a bibliatanulmányozást egy bizonyos rabbal. Dante Marvin Herrmann, a Sagunto Adventista Főiskola 36 éves teológia hallgatója csodálkozott ezen. „Vele nagyon nehéz dolgozni” - mondta az egyik önkéntes. „Folyton gúnyolja Istent.” - tette hozzá a másik. Dante imádkozott. Érezte, Isten indítja, hogy bátran vállalja ezt a rabot. A különlegesen őrzött épületrészben egy börtönőr vezette hozzá Matiaszt, a frissen borotvált, fiatal rabot. Amikor leültek egymással szemben, Danténak feltűnt, hogy a fiún nem látszik tetoválás, arcán sincs ott a rabokra jellemző, fenyegető vonás. „Nem hasonlítasz a többi rabra” - mondta neki Dante. Matias elnevette magát. „Fogalmad sincs róla, hogy ki vagyok én!” - válaszolta. „Nem érdekel, hogy ki vagy és mit tettél - bátorította Dante -, mindnyájan követünk el rossz dolgokat az életünk során, és a múltunkat nem tudjuk megváltoztatni.” Matias elgondolkodva végigmérte Dantét. Látta a karját borító tetoválásokat és a fülcimpáin az egykori piercingek nyomait. „Te is adventista vagy? - kérdezte. - Más vagy, mint a többiek.”

„Isten mindnyájunkat meg tud változtatni” - válaszolta Dante. Aztán elmesélte Matiasnak, hogyan adta el a lelkét az ördögnek 17 éves korában, amikor egy utcai bandához csapódott. Drogdíler is volt, mielőtt megismerte Isten szeretetét a Bibliából, majd csatlakozott az adventistákhoz. Mire befejezte az élettörténetét, le is járt az idő. Megígérte Matiasnak, hogy a következő szombaton újra meglátogatja. Miután hazaért, végzett egy kis online kutatást arról, hogy ki is ez a Matias. Amit talált, az komoly imára készítette. „Uram, ő egy nagyon súlyos eset! Miért küldtél engem hozzá?” Isten így figyelmeztette: „Dante, én megbocsátottam neked. Neki is meg tudok bocsátani.”

Folytatás következik...

Kain és a hagyatéka

Alapige: 1Mózes 4:7

Tanulmányozásra szánt szakaszok: 1Mózes 4; Zsidókhoz 11:4; Jelenések 6:9

Áttekintés

Bevezetés: 1Mózes 4. fejezetében olvashatunk az emberiség történelmében először a messiási megváltásról, de az első erőszakos halálról is. Az események betekintést adnak abba, hogy milyen az élet a bűnbeesés után, nevezetesen, hogyan fog keveredni élet és halál. A születés és a büntény összefonódik. A 4. fejezet kiasztikus szerkezettel mutatja ezt a feszültséget, hiszen váltakozik egymással születés és a büntény.

A. Születés Ádámtól és Évától: Káin és Ábel

B. Büntény: Káin

C. Születés: Káin és Lámek öröksége

B₁. Büntény: Lámek

A₁. Születés Ádámtól és Évától: Sét

A fejezet szerkezete több tanulságot is hordoz. Isten megváltása utat talált a Káin és Ábel között feszülő ellentétek sorozata (ami látszik nevükben, magatartásukban, áldozataikban), sőt Káin és Lámek között is. Bár a legtöbbet Káinról és Lámekről olvashatunk, a fejezetet mégis remény keretezi, messiási ígérettel kezdődik és végződik, Káin születésével indul és Sét születésével zárul. Káin születése bukáshoz vezet, dominálnak az emberi erőfeszítések és az erőszak, a vége pedig a vízőzön. Sét születése azonban gyógyírként hat a kudarc után, helyreállítja Isten megváltási tervét, az emberiség túléléséhez, valamint megváltásához vezet.

Kommentár

Káin születése

Éva *JHVH* jelenlétével társítja Káin születését. Az asszony az első, aki megemlíti az ÚR nevét (*JHVH*). Hitte, hogy maga Isten jött le és vált

---

emberré, akinek ő adott életet: „...megszülte Kaint, és azt mondta: férfit kaptam az Úrtól” (1Móz 4:1, ÚRK). Az angol ISV fordításban így hangzik: „életet adtam egy fiúgyermeknek, az Úrnak”. Ez utóbbi, szó szerinti fordítást a nyelvtani forma indokolja, mert Isten nevét (JHVH) ugyanaz a szó előzi meg ('et), mint Káin nevét. Tény, hogy ebben az igeversben minden személynév (Éva, Káin, JHVH) ilyen előtaggal, illetve járulékszóval szerepel. Ráadásul az 'et qajin („Káin”) kifejezés párhuzamos az 'et JHVH („az ÚR”) kifejezéssel. A két kifejezés ugyanazon a helyen fordul elő, lezárva az adott mondatot, és így visszahangozzák egymást. Továbbá az 'et használata „az ÚR” előtt azt jelzi, hogy a szerző hangsúlyozni kívánta az Úr személyét.

Ez az azonosítás csak csekély betekintést enged abba, mit érezhetett Ádám és Éva. Az Istentől kapott ígéretre emlékezve (1Móz 3:15) Éva azt gondolhatta, hogy éppen a Megváltónak adott életet. Ellen White így magyarázza e szakaszt: „Amikor Ádám és Éva első ízben hallották az ígéretet, annak gyors bekövetkezését várták. Örömmel fogadták elsőszülött fiukat, remélve, hogy ő lesz a Szabadító” (*Jézus élete*. Budapest, 2010, Advent Kiadó, 23. o.).

Olvassuk el 1Móz 4:1-2 verseit! Beszéljük meg, milyen különbségek voltak a testvérek között! Káin született először, Ábel másodiknak. Káin neve azt jelenti: „szerezmény”, „nyereség”, „tulajdon”, Ábel neve pedig „pára”, „lehelet”, „mulandóság”. Káin megszólal a leírásban, Ábel nem. Hasonlítsuk össze áldozataik jellegét is (lásd alább)!

Káin áldozata (1Móz 4:3-4)

Miközben Káin úgy döntött, hogy csak „a föld gyümölcséből” visz áldozatot, Ábel is vitt áldozatot (1Móz 4:4). Káinéval ellentétben az ő áldozata megfelelt a törvénynek, ami úgy rendelkezett, hogy egy áldozati állatot mutassanak be égő áldozatként (2Móz 29:39-41). Míg Ábel engedelmeskedett Isten utasításainak, Káin úgy döntött, figyelmen kívül hagyja azokat. Ha összehasonlítjuk a két áldozati rítust, megfigyelhetünk még egy árnyalatnyi eltérést. Míg Káin „Istennek” mutatja be áldozatát, Ábel csak bemutatja az áldozatát, a leírásból hiányzik az, hogy „Istennek”.

Ez az apró eltérés komoly jelentőséggel bír, mert rávilágít két alapvetően különböző istentiszteleti formára. Miközben Káin azt gondolja, áldozata

ajándék Istennek, Ábel megéri, hogy áldozata emlékeztető az Istentől származó ajándéokra. Miközben Káin úgy tekinti vallását, mint lenről Isten felé irányuló mozdulatot, Ábel tapasztalja, hogy Isten hajol le *hozzá*, fentről lefelé. Ábel áldozata önmagában nem volt jobb, mint Káiné. Sőt Káin gyümölcssei talán még jobb termények voltak, mint amilyen bárányt Ábel vinni tudott. A különbség azonban, hogy Ábel a *bekorotból*, vagyis az „első ellésből”, a szezon legértékesebb állományából választott, amit a későbbi, mózesi törvény is megfogalmazott (2Móz 23:19), ugyanakkor Káin csak úgy szedett terményeket a földjéről, ahogy épp sikerült. Az előző fejezetek hátterén a két áldozat más-más reakciót vált ki. A föld terményeiből vitt áldozat (*'adamah*) 1Móz 3:19-re mutat, amely gondolat az emberi erőfeszítéssel és a halál távlatával társítható. Az állatáldozat ellenben 1Móz 3:21-re utal, tartalmazza az isteni védelem ígértét és az élet távlatát. Káin áldozata annak kifejezése volt, amit az ember tesz, hogy elérje Istent; Ábel áldozata viszont arra utalt, hogy az emberiségnek szüksége van Isten megváltására. Ráadásul Ábel áldozata a messiási Bárányról szóló ígérettel függött össze (1Móz 3:15), aki áldozat a világ megváltásáért, miközben Káin áldozata üres szertartás volt. Figyeljük meg ugyanezt a kontrasztot az emberkéz készítette, konkrétan fűgefalevelekből álló ruha (1Móz 3:7), valamint az Isten által biztosított ruha között, amely állati bőrből volt és a véres áldozatra utalt (1Móz 3:21)!

Káin bűncselekménye

A wajjo'mer qajin - „*És mondta Káin*” - kifejezésben visszhangzik a *wajjo'mer JHVH 'el qajin* - „*az ÚR így szól Káinhoz*” (1Móz 4:6) kifejezés, ami arra utal, hogy Isten választ várt Káintól. Ám ahelyett, hogy ő hittel válaszolt volna Istennek, megölte a testvérét (1Móz 4:8). Jelentősége van annak is, hogy Káin bűncselekménye közvetlenül az után történik meg, hogy függőleges irányban meghíusul a beszélgetés, tehát átterelődik vízszintesbe. Ez az első vallási okból elkövetett bűntény működési mechanizmusa. A fanatikusok nem azért követnek el bűncselekményeket, mert úgy érzik, hogy igazuk van. Éppen ellenkezőleg: a fanatizmusból és a vallási türelmetlenségből elkövetett gonoszágok abból táplálkoznak, hogy az elkövetők nem válaszolnak Isten Szavára. Amikor a hitet felváltják az emberi cselekedetek és az irányítás, abból bűntények következnek. Káin nem azért ölte meg testvérét, Ábelt, mert úgy érezte, hogy ő igaz, testvére pedig téved, hanem mert Káin gonosz volt, testvére pedig igaz (1Jn 3:12).

Lámek gonosztette

Kirívó különbség van Káin büntette és Lámek gonoszsága között is. Káintól eltérően Lámek egy lépéssel még továbbvitte a gyilkosságot, pozitívan, értékes cselekedetként állította be, szó szerint dicsekedett vele. Káin csöndben maradt, Lámek viszont megénekelte azt. Míg Káin kegyelemért esdekelt Istennél (1Móz 4:13-14), Lámek hátat fordított az Úrnak. Elvárta a feleségeitől, hogy hallgassák a hősiességéről szóló litániát és elismerésre méltó dolgokként tekintsenek öldöklő tetteire. A Káin bünteténél megfigyelt mintázat itt is nyomon követhető: a függőleges kapcsolat meghiúsul (Isten-ember között), ez oda vezet, hogy az ember erőszakkal a társai ellen fordul. Lámek elfordul a megbocsátástól és ellenkező irányba indul. Bosszúról beszél, ami miatt – sajnos –, biztosan további sok-sok bűncselekmény következett, és a bosszúja is fokozódott. Míg Káinéért hétszeres a bosszú, Lámek ezt 77-szeresre emeli (1Móz 4:24). Figyeljük meg, hogy Jézus ugyanilyen arányú fokozást kér, de ő a megbocsátás tekintetében (Mt 18:21-22).

Sét születése

Azt sejteti az első szókapcsolat ismétlése, amely korábban az elsőszülött, Káin születéséről szóló híradást (1Móz 4:1) vezette be, hogy a szerző visszatér a kezdethez. Ráadásul az „ismét” szó újra felhangzásában Sét születése kapcsán visszhangzik az, ami Ábel születése után olvasható (1Móz 4:2). Így ez a szó újra összekapcsolja a történelem megszakadt láncát: Sét lép Ábel helyére. Az újszülött nevének kiválasztása is ezt tükrözi, hiszen jelentése: „csere”, „kárpótlás”, ő a másik helyére lép – ahogy maga Éva is kifejezi. Továbbá a héber *sat* szó (kijelöl, megbíz) Isten megbízását, elhívását jelöli az Évától származó magot illetően. Ez ugyanaz az ige, ami ott szerepel, ahol Isten arról beszél, hogy ellenségeskedést „szerez” (*sat*) a kígyó és az asszony között (1Móz 3:15). Ezzel a szerző prófétai módon a megváltás eseményére mutat előre, ahogy az Jézus Krisztus testet öltésében megnyilvánul.

Megbeszélendő és elgondolkodtató kérdés: Hogyan mutat előre Sét születése Jézus Krisztusra?

Gyakorlati alkalmazás

Káin és Ábel. Milyen jellegű tanulságokkal szolgál a Káin és Ábel közti különbség? Káin beszél, Ábel hallgat. Káin az első, Ábel a második. Káin erőszakos, Ábel az áldozat. Kivel tudunk azonosulni, és miért? Miért jelképezi Ábel Isten vértanúit (Jel 6:9; Jel 20:4)?

Az Istennek bemutatott áldozat. A vallás témakörében mit tanulhatunk Káin és Ábel áldozatának összehasonlításából? Mi a fontosabb: amit kapunk Istentől, vagy amit mi adunk neki? Miért biztos az, hogy Isten ajándéka az üdvösségünk egyetlen módja?

Káin haragja. Olvassuk el 1Móz 4:6-7 és Mt 5:21-26 szakaszát! Miért volt Káin dühös? Idézzük fel az utolsó alkalmat, amikor haragudtunk! Elemezzük ki az érzést, majd tegyük fel magunknak a következő kérdéseket: A harag hogyan készíti elő az ember szívét a gyilkosságra? A Káin hitéletében bekövetkezett kudarc miként vezetett a testvérével való kapcsolat megromlásához? A vallási túlbuzgóság miért vezet sokszor bűncselekményhez, valamilyen gonoszsághoz? Az önkontroll kapcsán mit tanulhatunk abból, amit Isten parancsolt meg Káinnak?

Lámek gonoszsága. Hasonlítsuk össze Káin és Lámek gonosztetteit! Miért mondhatjuk egyaránt lealacsonyítónak azokat? Mennyiben különböznek, ha a fokozatok, a súlyosodás szempontjából vizsgáljuk azokat? Mi a tanulsága Lámek költői érzékenységének és a fia muzikalitásának? A művészi képesség vajon minden esetben véd a gonoszságtól? Beszéljük meg! A történelemből milyen példát tudunk felhozni pro és kontra?

Sét születése. Miután Káin megölte Ábelt, Isten egy másik, igaz magot támasztott, Sétet, akin keresztül teljesítheti szándékát, a világ megváltását. Mit tanít ez a tervváltoztatás Isten megmentő szándékának kitartó voltáról és arról, hogy gyengeségeink és kudarcaink ellenére is együtt akar működni az emberiséggel?

MEGBOCSÁTÁS A BÖRTÖNBEN - 2. RÉSZ

Írta: Andrew McChesney

A következő szombaton Matias vidáman köszönt Danténak, a Sagunto Adventista Főiskola diákjának, aki újra meglátogatta a börtönben. Pár perc múlva azonban hangnemet váltott, idegesen kezdett viselkedni. Mesélt a gyerekkoráról és a felnőtt éveiről. Elmondta, milyen bűnös vágyakkal küzdött. „Nem érzem, hogy bármi rosszat tettem volna – jelentette ki. – Ha kiszabadulok, ott fogom folytatni, ahol abbahagytam.” Várakozó tekintettel meredt Dantéra, mintha vizsgáztatná. Dante értette a szándékát. Csöndben imádkozott magában. Matias megint megszólalt: „Mit tennél velem, ha kint elkapnál?” – kérdezte.

Dante nem engedte magát csőbe húzni. „Ha Isten nekem meg tudott bocsátani, neked is kegyelmezhet.” Majd felolvasta Róm 7:19-20 verseit a Bibliából: *„Mert nem a jót cselekszem, amit akarok, hanem a gonoszt teszem, amit nem akarok. Ha pedig azt teszem, amit nem akarok, akkor már nem én teszem azt, hanem a bennem lakozó bűn.”* „Talán azért nincs bűntudatod a tetteid miatt, mert képtelen vagy uralkodni magadon?” – kérdezte. Felolvasta még Róm 8:1-2 verseit is: *„Nincsen azért immár semmi kárhoytatásuk azoknak, akik Krisztus Jézusban vannak, kik nem test szerint járnak, hanem Lélek szerint. Mert a Jézus Krisztusban való élet lelkének törvénye megszabadított engem a bűn és a halál törvényétől.”*

Mély szomoróság látszott Matias arcán. Eltűnt hangjából a gúnyolódás. Dante érezte, hogy Matias életében először tapasztalja a bűntudatot. Attól a naptól kezdve minden megváltozott. Együtt kezdték tanulmányozni a Bibliát. Matias többé nem akarta folytatni régi, bűnös életmódját, hanem Isten oldalára kívánt állni, ott is maradni.

Özönvíz

Alapige: Máté 24:37

Tanulmányozásra szánt szakaszok: 1Mózes 6-10; 2Péter 2:5-9

Áttekintés

Bevezetés: Sokan megkérdőjelezték már a vízözön bibliai beszámolójának történelmi hitelességét, és azzal érveltek, hogy egy egész világra kiterjedő esemény nem egyeztethető össze a természeti világ történelméről alkotott, modern tudományos nézetekkel. Azonban vannak feljegyzések a hatalmas áradásról sok, egymástól földrajzilag távol élő nép egyetemes, kulturális emlékeiben, nem csak az ősi Közel-Keleten, Mezopotámiában, Egyiptomban és Görögországban. A vízözönről szóló elbeszélések megtalálhatók Indiában, Kínában, Írországbán, Közép-Amerikában a maják között, az amerikai indiánok, Dél-Amerika, Afrika és Ausztrália őslakosai emlékezetében is. A modern tudomány nem tartja észszerűnek a vízözön jelenségét, ami azonban még nem bizonyított arra, hogy ne történt volna meg. Nem tudnak magyarázatot találni rá, ami további bizonyíték arra, hogy mennyi korlátja van a tudománynak, különösen egy olyan természetfeletti esemény kérdésében, mint az özönvíz *Mózes első könyvében*.

Ezen a héten nem azért fogjuk tanulmányozni a kozmikus esemény történetét, hogy tudományos szempontból megértsük. Nem rendelkezünk mindazokkal az adatokkal, amelyek segítségével megtehetnénk ezt, viszont ezen kívül sok témát tárgyalni fogunk. Az alapvető kérdés Istenre vonatkozik: Mit tanít ez a történet a Biblia Istenéről és céljáról? A gnosztikus filozófus, Markión (Kr. u. 85-160), őt követően pedig sok keresztény használta fel a vízözön történetét arra, hogy bizonyítsa: az Ószövetség Istene erőszakos és kegyetlen, aki homlokegyenest különbözik Jézustól, a szeretet Istenétől.

Kommentár

Az igazság Istene

A teremtés és a bűnbeesés után ősszüleink engedetlensége fokozódott, míg a világ egészen megtelt romlással és gonoszsággal. Káin és Ábel idejétől kezdve az emberiség két táborra szakadt. Érdekes, hogy mindkét nemzetségtáblázat alapja az emberek Istennel való kapcsolata. Káinról a nemzetségtáblázata (1Móz 4:17-22) előtt a bevezető megemlíti, hogy megtagadta Istent (1Móz 4:16), Sét nemzetségtáblázatának (1Móz 5:1-32) kezdetén pedig az Isten képmására történik utalás (1Móz 5:1). Ez az ellentét magyarázza, hogy miért nevezi később az Írás Káin vonalát úgy, hogy „*az emberek fiai*”, míg Sét vonalát pedig Isten fiainak (1Móz 6:1-2). Istent aggasztja, amikor látja, hogy a két vonal vegyülni kezd és egy új leszármazási vonalat hoznak létre, amelynek tagjai nyíltan lázadnak a Teremtő ellen. A „*vettek maguknak*” (1Móz 6:2) kifejezés azt sejteti, hogy „Isten fiai” le akarták cserélni Istennek a házasság működésére vonatkozó rendjét, szembementek azzal. Isten eredeti tervét az mutatja, hogy miután megformálta az asszonyt, odavitte Ádámhoz (1Móz 2:22). „Isten fiai” a Teremtő helyébe akartak lépni, hozzáállásukat a következő fordulat jelzi: „*Látták..., hogy szépek...*” (1Móz 6:2). A héberben itt ugyanaz a szó, a „*tób*” (a fordításban „szép”) áll, mint amit Isten a teremtés jellemzésére mondott: „*Látta Isten, hogy jó*” (1Móz 1:4, 10, 12, 18, 21, 25). Isten fiait ez arra vezette, hogy bűnös vágyaik hatására olyan dolgokat kövessenek el, amelyekkel szembehelyezkedtek Isten teremtési rendjével.

A „*feleség*” többes számú alakja azt is sugallja, hogy megjelent a poligámia. A „*feleségül vették közülük mindazokat, akiket megkedveltek*” kifejezés arra utalhat, hogy vad és féktelen életet éltek, áthágva Isten törvényét. Ott van a jelzés ebben, hogy magatartásuk öncélú, kíméletlen, erőszakos volt (lásd 1Móz 39:14, 17). Szexuális kilengéseikkel nemcsak a Teremtőt tagadták meg, hanem kezdetét vette a nők elleni erőszak is.

A Biblia szövege szerint Isten látta a gonoszságot (1Móz 6:5), ez a második alkalom, amikor hírt ad arról, hogy Isten az, aki lát, figyel (vö. 1Móz 6:1-4). A teremtésről szóló leírással párhuzamosan megállapíthatjuk, hogy az isteni szót azonnal követi az isteni megfigyelés: „*És azt mondta az ÚR...*” (1Móz 6:3, ÚRK). „*...látta az ÚR..., hogy szíve gondolatának minden alkotása szüntelen csak gonosz*” (1Móz 6:5, ÚRK). Ez a sor

a teremtés refrénjének második visszhangja: „És látta Isten... hogy jó” (1Móz 1:4). Azonban ami a teremtésben eredetileg „jó” (*tób*) volt, most éppen az ellentéte: gonosz (*ra'ah*). Isten következő megjegyzése elszomorító helyzetértékelés. A „*megsokasodott az ember gonoszsága*” kifejezés nemcsak bizonyos tettekre vagy alkalmi bűntényekre vonatkozik, hanem általános és mélyen romlott állapotra, amikor valami a velejéig, a gyökeréig rossz; az emberi szív alapvető indítékaira, amelyeket Isten véglegesen romlottnak talál. Elérték azt a pontot, ahonnan már nincs visszaút. Istennek az egész világra kiterjedő özönvízzel kellett közbelépnie, hogy az emberiség maradékát megőrizze a teljes erkölcsi romlástól és a kipusztulástól.

A szeretet Istene

Ebben az isteni közbelépésben a megfogalmazás a teremtés eseményét idézi. Isten megbánta, hogy embert alkotott. A „megbánás” itt szorosan összefügg Isten bánatával. A Teremtő „*bánkódott szívében*” (1Móz 6:6). A héber *'atsab* (bánkodik, gyászol) az öröm ellentéte (Neh 8:10) és mentális fájdalomra utal (1Móz 3:16). Isten bánata az emberek iránti szeretetéből fakad. Megjegyzendő, hogy a héber *nakham* szó (megbán) tartalmaz némi pozitív árnyalatot is, kegyelmet és szeretetet. Ennélfogva a fordítása nem teljesen adja vissza Isten érzéseit. Ez nem azt jelenti, hogy meggondolta volna magát. Beleértendő a kegyelem, az irgalom, a vigasztalás is. A *nakham* időnként a *sub* (eltér, megtér, megfordul) szóval együtt szerepel (lásd Jer 4:28; Jón 3:9).

A *nakham* szó használata reményt hoz a képbe: a megváltás távlatát az özönvíz által. Isten szeretete nyilvánul meg benne az emberiség iránt, az ítélettel is a szeretetét fejezi ki. A gonoszság megbüntetése is a szeretet cselekedete. A héber *makhah* (elpusztít, eltöröl) szójáték az előtte szereplő *nakham* szóval (megbán, vigasztal) Isten mély bánatát és az emberiség iránti együttérzését fejezi ki. A *nakham* érzékelteti az ítélet pozitív oldalát, a *makhah* pedig a negatív oldalt. Továbbá a *makhah* az ítélet fogalmához tartozik, pontosabb jelentése: „eltörölni”. Ez az „eltörlés” fizikai megsemmisítést jelent, gyakorlatilag visszafordítja Isten teremtői tetteit. Ezen túl az ítélet arra is utal, hogy az emberek lelki értelemben is kikerülnek az élet könyvéből (2Móz 32:32-33; Zsolt 69:28-29). A bibliai gondolkodásmódban a szeretet és az igazság mindig együtt jár (Mik 6:8).

A bölcsesség Istene

Pontosan a szeretet és az igazság összekapcsolódása képezi Isten bölcsességét. Ő nem csak jóakarata és szeretete által ment meg. A Noé és családja megmenekülését biztosító bárka építésének részletei (1Móz 6:14-22) kézzelfogható bizonyítékkal szolgálnak arra, hogy Teremtőnk fokozottan figyel az élet realitására. A precíz részletek nemcsak a bárka építésének történelmi valóságáról tanúskodnak, hanem arra is rávilágítanak, hogy Isten törődik a folyamat sikerével. Ezért ad pontos utasításokat. A gyantás faanyag, amelyből a bárka vázát építették, valamint annak nedve pontosan megfelelt annak a célnak, hogy a bárka kívül és belül vízálló legyen. Ablakot is elhelyeztek a tetején, amelyen át beáramlott a fény és a levegő. Ez egy könyöknyire volt a tető szélétől. A tető vonala alatt bizonyára valamilyen rostélyokból álló elem futott végig, vonala a bárka minden helyisége világos és szellős legyen.

Isten odafigyelt a bárka megépítésére, de később részletes utasításokat adott a vallási élet és az üdvösség kérdéseiben is az áldozatok és a szentélyszolgálat által. Sok párhuzam van a bárka és a szent sátor építésének terveiben. A bárka (1Móz 6:15) méreteit ugyanazon szabvány szerint és azokkal a szavakkal adta meg Isten, mint a szent sátorba helyezett frigidáét (2Móz 25:10).

Milyen nagy volt a bárka? Ha egy könyök 45 cm volt, akkor a bárka hossza több, mint 137 méter (300 könyök); szélessége 22 méter (50 könyök); magassága 13 méter (30 könyök) volt. A méreteknak nincs különleges szimbolikus vagy lelki jelentőségük – egyszerűen érzékeltetik a bárka hatalmas voltát, ami elég nagy volt ahhoz, hogy az állatok és emberek elférjenek benne. A bárka és a szent sátor közötti párhuzamok azonban komoly jelentőséggel bírnak: Isten, aki megment bennünket lelki értelemben, Jézus Krisztus, ugyanaz a Teremtő Isten, aki fizikailag is megment.

Megbeszélendő és elgondolkodtató kérdések: Miként függ össze egymással teológiai értelemben Isten jellemének három vetülete – igazság, szeretet és bölcsesség?

Gyakorlati alkalmazás

Ne ölj! A vízözön alaptanulsága az életigenlés. Miután elpusztult a teremtett világ és meghalt minden ember, aki a bárkán kívül volt, Isten igent mond az életre. Ebben az összefüggésben meghagyta Noénak, hogy szaporodjanak, továbbá ne is vegyék el az életet, mert az szent. Ez az alapelv vonatkozik az állatokra is. Bár Isten megengedte egyes állatok húsának fogyasztását, figyelembe véve a vízözön utáni állapotot, úgy pontosította rendelkezését, hogy ne egyék a húst a vérrel együtt, mert a vér jelképezi az életet (1Móz 9:4). Az emberekre vonatkozóan azonban a kikötés abszolút. Mivel a saját képmására teremtette az embert, vérét tilos kiontani (1Móz 9:5-6). Az állatok élete is szent, ahogy azt a vér fogyasztásának tiltása is mutatja, azonban csak az emberélettel vagyunk kötelesek elszámolni Isten előtt (1Móz 9:5).

A héber nyelvben több ige is van, ami ölést jelent. Ezek vonatkozhatnak emberre és állatra egyaránt, kivéve a *ratsakh* igét, ami csak emberre vonatkozik. Fontos, hogy a Tízparancsolat szövegében a „Ne ölj!” parancsban (2Móz 20:13) ez az ige szerepel. Ez a szövélyasztás nem tesz különbséget a gyilkosság és egyéb emberölési esetek között, de az áldozat szempontjából megkülönbözteti az emberek vagy állatok életének kioltását. A hatodik parancsolatot tehát így fordíthatjuk: „Ne ölj embert!”

Elgondolkodtató kérdés: Hogyan alkalmazzuk ezt az elvet a katonai szolgálat, illetve a halálbüntetés kérdésében?

HŰSÉGES NAGYSZÜLŐK

Írta: Andrew McChesney

Este, miután már túl sötét volt ahhoz, hogy a kukoricaföldön dolgozzanak, a Reyneke család összegyűlt kis házuk konyhaasztala körül Dél-Afrika középső részén. Az anya, az apa, a hét fiú és négy lány a gazdaságuk javait fogyasztotta minden este: kukoricakását, krumplit, tökököt, húst. Vacsora után a gyerekek elmosogattak, az apa pedig a családi áhitathoz kinyitotta a holland Bibliát.

Egy este éppen 2Mózes 20. fejezete következett. Az apa ezt olvasta: „Megemlékezzél a szombatnapról, hogy megszenteljed azt. Hat napon át munkálkodjál, és végezd minden dolgodat; De a hetedik nap az Úrnak a te Istenednek szombatja: semmi dolgot se tégy azon” (2Móz 20:8-10). Bár a gondolat új volt nekik, hiszen a család addig vasárnapot ünnepelt, az apa beírta a margóra a hat nap mellé, hogy „szántás ideje”, a hetedik nap mellé pedig: „a pihenés ideje”. Telt-múlt az idő. A szomszédságban három család is elkezdett szombatot ünnepelni. Nem sokkal később arrafelé járt egy hetednapi adventista könyvevangélista, aki adott a családnak egy kis füzetet „Isten szövetsége az emberrel” címmel. Az apa és az anya ebből a könyvecskéből ismerte meg a hetednapi adventistákat. Bár nincs feljegyzés arról, hogy a házaspár mikor csatlakozott az egyházhoz, de az biztos, hogy mind a 11 gyermekük hetednapi adventista lett. Egyik unokájuk, Gideon Reyneke a Déli-afrikai Divízió titkáráként Dél-Afrikában és 14 másik országban foglalkozik a misszióval. Gideon hűséges nagyszüleinek köszönheti adventista örökségét, akik az 1920-as években a Bibliát olvasva engedelmeskedtek Isten Szavának.

A népek és Babel

Alapige: 1Mózes 11:9

Tanulmányozásra szánt szakaszok: 1Mózes 9:18-11:9;

Zsoltárok 139:7-12; Lukács 10:1

Áttekintés

Bevezető: Isten első parancsa a vízözön utáni emberekhez az élet igenlését tükrözi. Meghagyta, hogy szaporodjanak és töltsék be a földet (1Móz 9:1). Ebben a tanulmányban megnézzük, hogyan próbálkozik az ember teljesíteni ezt a parancsot. Eddig a bibliai beszámolók egyénekről szóltak (Ádám és Éva, Káin és Ábel, Sét és Noé). Ebben a tanulmányban a történetek embercsoportokról szólnak, univerzális távlatokkal. Noé három fia a vízözön túlélője volt, tőlük származik az emberiség családjának három ága, amelyekből a világ nemzetei lettek. Úgy tűnt, jó úton haladtak afelé, hogy betöltsék a földet és Isten képmását a föld széléig elvigyék. Babel tornya azonban drámai törést okozott a lendületben.

Isten egyetemességre vonatkozó parancsát az ember az egység és egyformaság gondolatával cserélte fel. Együtt akartak maradni, Isten helyébe akartak lépni.

A tanulmány témái:

- 1. Átkok és áldások.** Kám fia, Kánaán átok alá esik, Sém és Jáfet áldást nyer. Mi a jelentése és történelmi hatása az átkoknak és áldásoknak? Hogyan befolyásolták a megváltás történelmét?
- 2. Egyetemesség és egység.** A világ nemzetei egy közös cél felé haladtak: össze akartak fogni Isten ellen. Hogyan értelmezték át Istennek az egyetemességre vonatkozó tervét az egységesség gondolatával?
- 3. Isten helyére törés.** Babel tornyának építői arról álmodtak, hogy elérik a mennyet. Mi volt helytelen ebben a gondolatban? Miért jött le Isten, hogy megvizsgálja viselkedésüket?

Kommentár

Átkok és áldások

A Kám fiára kimondott átokról (1Móz 9:25) végül kiderül, hogy tulajdonképpen a remény üzenete. Ezt az igeverset szörnyű módon gyakran a feketékre alkalmazták, így adtak vallási alapú igazolást a rabszolgatarásra. Ez a magyarázat azonban semmiképpen sem állja meg a helyét, két ok miatt sem. Először is, az átok nem Kámra, hanem a fiára, Kánaánra vonatkozik. Kúsa sem vonatkozik az átok, Kám elsőszülött fiára, ami azonnal kizárja a feketékre való utalást. Egyébként a bibliai nemzetségtáblázatok (lásd a nemzetek tábláját 1Mózes 10-ben) többen mondanak a népcsoportok földrajzi elhelyezkedéséről, mint az etnikai tényekről, amelyek az emberi rasszok és nyelvek eredetét részletezik. Maga a rassz gondolata is a 19. század áltudományos, rasszista és nyelvészeti elméleteiből ered és az evolúcióelméleten alapszik, ami a modern teremtésmítoszból támadó másik gonoszság. Tehát a népcsoportok bibliai elnevezései - jáfetiták, sémiták és kámiták - nem követik a rasszok világos, az evolúcióelmélet által meghatározott ismérveit, hanem sokkal összetettebbek és átláthatatlanabbak. Például bár a kánaánita nyelvek sémiták, Kánaánt a kámiták közé sorolták. Kús Kám leszármazottja, és ő az atyja Nimródnak, Babel alapítójának. Élám nem sémita néphez tartozik, pedig Sém fia.

Másodszor 1Móz 9:25 azért sem a fekete népcsoportokra vonatkozik, mert a Kánaánra tett utalás tulajdonképpen az ígélet földjére mint örökségre vonatkozik, mindarra, amit ez a föld jelképez, beleértve a világ megváltásának ígéletét is. Ebben az összefüggésben a „szolgák szolgája” ironikus kifejezés. A „szolgák szolgája” szuperlatívusz, ami azt jelenti, hogy a „szolgák közül a legkiválóbb”. Lelki irányba terel, előre mutat Jézusra, a szolgák Szolgájára, aki eljön megváltani a világot (Jn 13:5).

1Mózes 9 áldásai alátámasztják ezt a szempontot. Érdekes, hogy sem Sém, sem Jáfet nem áldott, hanem egyedül Isten az (1Móz 9:26). Szintén ebből a szemszögből a prófécia messzire visz bennünket Izraelnek az öt könyvben megörökített történetén túlra, az emberiség megváltásáig (1Móz 9:27). A szövege szintén utal az izraelita sátorszentélyre (Józs 18:1), azokra a pogányokra, akik válaszolnak majd a megváltás üzenetére és csatlakoznak Izrael szent közösségéhez (Ézs 66:18-20; Róm 11:25). E jövendölésnek a teljesevése azonban elsősorban egy másik

profécia teljesedésétől függ: Kánaán leigázásától. Ez az esemény olyannyira fontos a szerző szemében, hogy visszatér a témához az áldás végén, amikor harmadszor utal Kánaánra mint Sém szolgájára (1Móz 9:27; vö. 25-26. versek). Az áldás rész imádság formájában hangzik el (1Móz 9:26-27). Mózes az egyiptomi szolgaságban sínylődő izraeliták kortársa volt, és itt Izrael szabadításáért imádkozott, ami alapvető és szükséges lépés az emberiség megváltása felé.

Egyetemesség és részlegesség

A részleges és egyetemes perspektíva kapcsolódása jellemző vonás a bibliai gondolkodásmódban. A görög gondolkodástól eltérően, ami az abszolút igazsághoz való azonnali hozzájutást hirdeti, a héber próféták úgy beszéltek Istenről, mint aki kiválasztott egy népet, majd később elküldte a Fiát, hogy rajta keresztül nyilatkoztassa ki magát az emberiségnek.

A bibliai gondolkodásmód egyik mutatója a 70-es szám: 1Mózes 10-ben a nemzetek táblázatában 70 nép szerepel, ami előremutat Jákob családjának 70 tagjára (1Móz 46:27), valamint Izrael 70 vénére, akik a pusztában szolgáltak a nép vezetőiként (2Móz 24:9). A 70-es számok közötti összefüggés aláhúzni látszik 5Móz 32:8-at, ami szerint Isten *„különválasztotta az emberek fiait, megszabta a népek határait Izrael fiainak száma szerint”* (ÚRK). Tehát a zsidó hagyomány szerint volt 70 nemzet és 70 nyelv is. Az Újszövetségben Jézus 70 tanítványt küld ki evangelizálni (Lk 10:1-16). Noénak, a népek atyjának (1Móz 9:19; 10:32) nemzetségtáblázata összefoglalja Isten áldásainak és ígéretének teljesedését: *„Szaporodjatok és sokasodjatok”* (1Móz 8:17; 9:1, 7)! Ez az áldás és ígéret szintén kapcsolódik a teremtéskor Ádámnak adott ígérethez és áldáshoz (1Móz 1:28-29).

A nemzetek Istene, a világ Teremtője és Izrael Ura egy és ugyanaz. Ennek a megfigyelésnek két fontos teológiai mondanivalója van. Először az, hogy Isten befolyásolja a történelmet a vallási világon túl is, jelen van a nemzetek életében. Másodsor pedig a népek üdvössége Izrael bizonyágtételétől is függ. A nemzetek áldása Izraelen keresztül válik valóra (1Móz 12:3), mert csak Izrael Istene az egyetlen igaz Isten (Jn 4:22-23). A héber Biblia tanulságai, Izrael történelme, valamint a zsidókkal történt események és az újszövetségi feljegyzések mind-mind jelentőséggel bírnak a nemzetek számára az üdvösség szempontjából.

Kísérlet az egyesítésre és bitorlásra. Aggasztó, hogy Babel tornya építőinek legfontosabb ügye az egység ideológiája volt. A kijelentés, miszerint „*az egész földnek pedig egy nyelve és egyféle beszéde volt*” (1Móz 1:1) utalás arra, hogy a népek azonos szavakat használtak és egyforma dolgokról beszélgettek. Babel története beszámol az első törekvésről, hogy egyesítsék a világot. Nem csoda hát, hogy az ilyen gondolkodásból önkényuralmon alapuló társadalom alakult, ami nem hagyott helyet a különbözőségnek vagy az egyet nem értésnek (vö. Dán 3:1-7), az emberek akarták átvenni Isten helyét. Valójában összetartozik a két cél, az erőltetett egységesítés és a jogbitorlás. A történelem bizonyította, hogy ha emberek másokat arra akarnak kényszeríteni, hogy ugyanúgy viselkedjenek és gondolkodjanak, mint ők maguk, az elkerülhetetlenül türelmetlenséghez és üldözésekhez vezet. Végül ez a kényszer oda vezet, hogy az ember át akarná venni Isten helyét.

Fontos, hogy Babel építői Isten szavait használják. A közbevetett megjegyzés: *habah* (gyertek), ami kétszer is indítja az építők beszélgetését (1Móz 11:3-4). Isten is ezt a szót használta (1Móz 11:7). A közösség együttműködésének kifejezése („*Gyertek...!*”) a teremtéskor Isten részéről elhangzott királyi többest idézi: „*Teremtsünk*”, amivel az építők elárulták a szándékukat: Isten hatalmát akarták bitorolni. Babel városára vonatkozóan a *toronynak* fordított héber szó szintén jelzi a szándékukat. Ez a szó a „nagy” (*gadal*) szóval együtt az ambíció és a dicsőség jelentésárnyalatát tartalmazza, amit a Biblia gyakran Istennel kapcsol össze (2Móz 18:11). Érdekes módon Dániel 8. fejezetében, amely több nyelvi és teológiai motívumot tartalmaz, mint a jelenleg tárgyalt szakasz, ugyanez a *gadal* szó a kulcsszó a kis szarv kísérletének leírására, amikor Isten fölé próbálja emelni magát (Dán 8:9-11, 25). Olyan magasra akarták építeni a tornyot, hogy az eget érje - ez a konkrét részlet többet sugall annál, mint hogy monumentális méretűre tervezték. Babel építőit az a lelki törekvés vezette, hogy Isten helyébe lépjenek, amit a következő megfogalmazás is kifejez: „*szerezzünk magunknak nevet*” (1Móz 11:4, ÚRK). Csak Isten képes valakinek a nevét nagygyá tenni (1Móz 12:2) és önmagának is nevet szerezni (Ézs 63:12, 14).

Gyakorlati alkalmazás

Átkok, amelyek áldássá lettek: Keressünk olyan bibliai eseteket, amikor valami, ami eredetileg átoknak indult végül áldás lett! Emlékezzünk vissza olyan életeseményekre, amikor egy rossz tapasztalat (például a Covid-19 miatti lezárások) váratlan lehetőségeket adtak arra, hogy önvizsgálatot tartsunk, elmélkedjünk, közösséget ápoljunk másokkal és visszatérjünk Istenhez! A szenvedés miért hozza gyakran magával az új értékek felfedezését és von közelebb emberekhez és Istenhez?

Egység/egyformaság és Isten jogainak bitorlása: Találjunk a Bibliában, a történelemben, saját vallási közösségünkben és személyes tapasztalatainkban olyan eseteket, amikor egy jó szándékú vezető (talán mi magunk?) úgy viselkedett, mint Babel tornyának építői! A szentség, az egység és az igazság magasztos gondolatai miért vezetnek sokszor türelmetlenséghez és önteltséghez? Jézus életpéldája hogyan indít arra, hogy elkerüljük ezt a hibát? Miért nem elég, ha az embernek igaza van, ami talán még haragot és öngazult büszkeséget is eredményezhet?

CSODA AZ EGYESÜLT ARAB EMÍRSÉGEKBEN

Írta: Gureni Lukwaro

Pradeep Liyanage nem igazán gondolt Jézusra, míg nem csatlakozott egy cserkészcsapathoz az Egyesült Arab Emírségekben. A 13 éves fiú olyan lelkesen mesélte otthon az ott hallott bibliai történeteket, hogy a szülei ben felébredt a kíváncsiság, ezért az adventista lelkésztől bibliaórákat kértek. Nemsokára eljött a nap, hogy az anya és fia megkeresztelkedjen. Az apa is csatlakozott volna hozzájuk, de nem tudott leszokni a dohányzásról. A kereshetségükkel nagyjából egy időben a helyi egészségügyi misszió új vezetőt kapott Kathy Coleman személyében. Kathy nem találta a hivatalos bélyegzőt, ezért telefonálni kezdett. Végül nemcsak a bélyegzőt találta meg, hanem egy pár doboz nyomtatott anyagot is, amiről egyébként semmit sem tudott. A dobozokban dohányzásról leszoktató anyagok voltak. Kathy azokat rendezgette, amikor a lelkész felhívta telefonon. „Tudnál egy dohányzásról leszoktató programot tartani Pradeepnek?” – kérdezte. Kathy azonnal felmérte, hogy Isten mindent biztosított a segítségnyújtáshoz. A kirakós darabjai a helyükre kerültek. A program 9 hétig tartott, aminek során Pradeep megszabadult a káros szenvedélyétől, így 2021. március 13-án nagy-nagy örömmel megkeresztelkedett. „Az Úr megáldott úgy fizikailag, mint lelkileg. Sokkal jobb az egészségi állapotom, boldogabb a családom, a munkámban is jobban teljesítek.” A 47 éves férfi mindenkinek Jézusról beszél, hívja az ismerőseit, hogy ők is tapasztaljanak ilyen örömet.

Ábrahám gyökerei

Alapige: Zsidókhöz 11:8

Tanulmányozásra szánt szakaszok: 1Mózes 12-14; Zsidókhöz 7:1-10

Áttekintés

Bevezetés: Ez az utazás Bábelből az ígért földjéig visz bennünket, most már Ábrámmal, aki úgy hagyja el az otthonát, hogy nem ismeri az úti-célt. Az első lépései az ígért földje felé nem könnyűek és meglehetősen tétovák voltak. Megküzd a föld örökléséért. Amikor végül megérkezik Kánaán földjére, nem maradhat ott az éhség miatt, ezért Egyiptomba indul. Ám ott sem telepedhet le, mert konfliktusba kerül a fáraóval, így vissza kell térnie. Ismét felmegy Kánaánba, de ott is bonyolódnak a dolgok. Ábrám és az unokaöccse, Lót egy földvita kapcsán megegyeznek abban, hogy különválnak. Nem sokkal ezután háború tör ki, ami kiterjed az egész országra, oda is, ahová Isten küldte Ábrámot. A harc után Ábrám találkozik egy idegennel, Melkisédekkel, akinek tizedet ad, elismerve ezzel, hogy semmi nem az övé. Ezek az epizódok gazdag lelki jelentéstartalommal bírnak, a hit és az erkölcs kérdései összefonódnak bennük.

Elgondolkodtató kérdések: Hasonlítsuk össze Ábrám manipulatív és hazug lépéseit a fáraó által tanúsított bizalommal és őszinteséggel! Vessük össze Ábrám önzetlenségét Lót önzésével, bőkezűségét a királyok kapzsiságával! Elemezzük Ábrám következetlenségét és bizalmának hiányát, amikor válaszol Isten hívására!

Kommentár

Lek leka, „Menj ki!”

Ez a héber kifejezés azt jelenti: „menj, hogy megtaláld magad!” Az Ábrámhoz intézett felszólítás, hogy „menjen ki” földjéről, szakadjon el gyökereitől, egy olyan utazásra küldte őt, amelynek során megtalálhatta önmagát, kiteljesíthette személyiségét és megalapozhatta önazonosságát. Ábrámnak nem elég kimenni Bábelből; annak érdekében, hogy

---

megtalálja valódi önmagát, meg kell szabadulnia attól a Bábeltől, ami még a szívében van: atyái bálványimádásától és Babel arrogáns mentalitásától. Ezért nemcsak azt a helyet kell elhagynia, ahol addig élt, hanem mindig úton kell lennie. Fontos, hogy ez a „mozgó” úti cél megmutatkozik az életét leíró történetek nyelvezetében is. A „menni” (*halak*) szó kulcskifejezés, ami átszövi az Ábrámról szóló elbeszéléseket a 12-22. fejezetben, *Mózes első könyvének* központi részében. Az is figyelemreméltó, hogy a *lek leka* (menj ki) szófordulat keretezi Ábrahám lelki történetét. Ez kétszer fordul elő: amikor Ábrahám először kap elhívást, hogy szakítson múltjával (1Móz 12:1), másodszor pedig amikor arra kéri Isten, hogy mondjon le a jövőről (1Móz 22:2). Bizonytalanságában, gyökereitől elszakadva Ábrahám csakis Istentől függ, ezért lett ő a „hit” példaképe.

Ábrám és a fáraó

Amikor Ábrám megérkezik Egyiptomba, a fáraó fenyegetésével kerül szembe. Ám ahelyett, hogy Isten segítségét és vezetését kérné, manőverekhez és hazugsághoz folyamodik. A csalás azonban visszájára fordul. A fáraó éppen Ábrám hazugsága miatt vitette Szárait a háremébe, mivel azt állította, hogy a nő a testvére (1Móz 12:15 vö. 12:19). Ironikus módon a fáraó azért bánt jól Ábrámmal, mert azt hitte, hogy Szárai a húga (1Móz 12:16). Éppen úgy történt, ahogyan Ábrám tervezte (1Móz 12:13). A történet tele van kétértelmű dolgokkal. Ábrám hazudik, de igazat is mond, mert Szárai a féltestvére volt. Habár Ábrámot a fáraó elhalmozta minden kincessel, mégis átok ült rajta, hiszen a felesége a fáraó háremébe került. Isten nem feddi meg Ábrámot; azonban a fáraó beszéde éppen úgy hangzik, mint amit annak idején Isten Ádámnak mondott (1Móz 3:9 vö. 21:17; 22:11, 15, 16). Az is érdekes, hogy a fáraó egy sor kérdést tesz fel, éppen úgy, mint amikor Isten szólította Ádámot (1Móz 3:9, 11). E két feddés közötti párhuzamok arra utalnak, hogy Ábrám bűne ugyanarról a tőről fakadt, mint Ádámé.

Ábrám és Lót

Kánaán után először itt jelenik meg újra a *halak* ige („jön”, „feljön”, „jár”), ami válasz a *lek leka* (menj ki) felszólításra. Ez kétszer szerepel a szövegben (1Móz 13:1, 5). Első alkalommal azzal kapcsolatos, hogy Ábrám Bételig megy, ahol oltárt épít és imádjja Istent (1Móz 13:4). Ez a mozzanat visszatéríti Ábrámot a múltjához, helyreállítja azt, amit

egyiptomi kiruccanása megszakított: visszatér „a régi ösvényekre” (Jer 6:16 vö. 18:15). Megtér.

Másodszor a *halak* ige Lót lépéseire vonatkozik. Ábrám költözésével ellentétben Lót vándorlásának nincs lelki vonatkozása, inkább a vagyonnal függ össze (1Móz 13:5). Sőt nemcsak a haladásuk módja különbözik, hanem az is, ahogyan „lakoznak”. Ábrám a letelepedését és „lakozását” összekapcsolja Istennel való közösségével, Lót viszont csak önmagára és anyagi javaira gondol, amikor arról határoz, hogy hol lakjon. Nemcsak külső tényezők nehezítették az együttélésüket (1Móz 13:6), hanem az alapvető lelki különbözőségek is. Világnézetük össze nem egyeztethető (1Móz 13:7-9), ezért elkerülhetetlen a feszültség köztük. Habár a bibliai szöveg a pásztorok közötti viszályt örökíti meg, a vita túlmutat ezen és bizonyára lelki témákat érint. Ábrám megérti, hogy a békesség egyetlen útja a szétválás. Lót magához ragadja a kezdeményezést, kiválasztja a gazdag, bővizű földet. Ábrám pedig elfogadja azt, ami maradt, Kánaán dombos vidékét (1Móz 13:12). Lót maga dönt, felemeli a szemét és tekintetével végigpásztázza a lehetőségeket (1Móz 13:10), Ábrám azonban ezt csak Isten utasítására teszi (1Móz 13:14).

Később, amikor háború tör ki és Lótot ingóságaival együtt fogságba viszik Sodomából, Ábrám az embereivel unokaöccse megmentésére siet. A hadjárat végén Lót és az övei megmenekülnek. Sodoma királya kijön, hogy találkozzon Ábrámmal és köszönetet mond neki (1Móz 14:17). Ironikus, hogy Lót, aki eltökélten próbálta kézben tartani sorsát és megkaparintani magának a legjobb földet, végül fogságba kerül. Ábrám viszont, aki udvariasan és alázattal átengedte Lótnak a jogot, hogy ő válasszon először, noha ez az idősebb rokon jogán őt illette volna meg, most átveszi a kezdeményezést és irányítja az eseményeket. Ábrám megértette: az Istenbe vetett bizalom és a saját érdekeiről való lemondás a legjobb útja annak, hogy a sorsát irányítsa és biztosítsa a legjobb kimenetelt. Ugyanezt a paradox tanulást erősíti Jézus is a hegyi beszédben (Mk 8:35).

Ábrám és Melkisédek

Mintha a rejtélyes király az összefüggések alapján egyáltalán nem illene az elbeszélésbe. Először is Melkisédek Sálem városából jön (ez Jeruzsálem ősi neve), ami nem vett részt a háborúban. Ráadásul a *salem*

---

szó békét jelent, ami ellentétes a harci tevékenységekkel, amelyek idáig hangsúlyosan voltak jelen a történetben. Az igazság (*cedek*), ami szintén ott van árnyalatában a király nevében, ellentétes a „rossz”, „gonosz” gondolatával, ami Bera („rosszban”, „vétékben”), Sodoma királya és Birsá, Gomora („gonoszságban”) nevében szerepel. Az Írás Melkisédeket a „magasságos Isten papjának” nevezi.

A „pap” (*kohen*) szó itt szerepel először a Bibliában. Melkisédek papsága megelőzi a lévitai papságot. Ábrám ugyanezt a címet (*'el 'eljon* – „magasságos Isten”, 1Móz 14:20) használja Isten elnevezésére, amiben a *JHVH* nevet kapcsolja a „magasságos Istenhez”. Ez azt sugallja, hogy Ábrám a Teremtő Isten törvényes papjának tartotta Melkisédeket, aki a kánaáni-ta lakosság körébe tartozott, de Isten kiválasztotta képviselőjének népe számára. Idegen származása ellenére adja neki Ábrám ezt a címet és áldást fogad el tőle. Ráadásul az Istenre tett számos utalás, a megszentelt kenyér és bor, valamint az áldás és az Istent magasztaló ének lelki jelentőséggel ruházza fel Melkisédek alakját, túlmutatva azon, ahogyan emberek földi királyokkal találkozni szoktak. Fontos megfigyelni, hogy további igehelyek is alátámasztják ezt a lelki értelmezést. A 110. zsoltár a jövőbeni, Dávid vonalából származó Messiásra asszociál Melkisédek kapcsán (Zsolt 110:4). Ezt követik az Újszövetség írói is, akik Melkisédek különleges papságát Jézuséval hozzák összefüggésbe (Zsid 5:-6:10; 7. fejezet).

Gyakorlati alkalmazás

Lek leka, „Menj ki!” Keresünk olyan szakaszokat a Bibliából, ahol a próféták kihívják Isten népét Babilonból! Mit jelent ez a felhívás Isten népe számára ma? A mi életünkre hogyan, milyen szempontból vonatkozik Istennek a népéhez intézett felhívása, hogy „menj ki”? Ez a felhívás miképpen függ össze a jellemépítő munkával, amit nap mint nap végzünk? A megtérésünk tapasztalata hogyan mutatja ezt?

Ábrám és Lót. Ábrám miért tudta átadni Lótnak az elsőbbséget a választásban? Ez a magatartásforma mennyire jellemző a mi emberi kapcsolatainkra? Ábrám a jövőre összpontosítva hozta meg döntéseit. Miért jobb ez a gondolkodás, mint Lót hozzáállása, aki csak a jelenre gondolt? Ezek szerint hogyan rendezzük üzleti és személyes ügyeinket? Miért soha nem kifizetődő a becstelenség és a csalás?

Ábrám és Melkisédek. A tized lelki jelentőségéről milyen tanulságokkal szolgál Ábrám esete, aki a tizedét a nem izraelita királynak, Melkisédeknek adta? Hogyan kapcsolódott a Teremtőbe és Megváltóba vetett hitéhez az, hogy tizedet adott mindabból, amit a csatában szerzett (1Móz 14:19-20)? A Teremtőbe vetett hitünk megvallása miként érinti anyagi javainkat?

AZ ÁLOMHÁZASSÁG

Írta: Julia Bondarenko

Ruth hetedik osztályos volt, amikor elfogadta Krisztust, egyúttal azt is elhárította, hogy misszionárius lesz. Nyolcadikos korában megkérték, hogy takarítsa a gyülekezetet. Takarítás helyett azonban odaült a zongorához és hangosan énekelt a Megváltóról, miközben elképzelte, hogy mindenféle nemzetiségű emberek ülnek a padsorokban, ő pedig egy olyan férfihoz fog hozzámenni feleségül, akivel együtt zenélhetnek és énekelhetnek nekik. De hol lehet az a fiú?

Írt egy listát a leendő férje kívánatos jellemvonásairól, de az édesanyja figyelmeztette, hogy ez esetben neki is ilyen szép jellemű lánnyá kell válnia. Imádkozott, hogy benne is meglegyenek azok a jellemvonások, amelyeket leendő férjében keresett.

Rövid ideig jegyben járt egy fiatalemberrel, de szakítottak. Pár hónappal később újra véget vetett egy kapcsolatnak, mert kiderült, hogy a férfi, akivel járt, egy másik nővel is randevúzott mellette.

Ősztől az Andrews Egyetemre iratkozott be. Éppen a karácsonyi programra készültek, amikor megismerkedett Emil Moldrikkel, aki énekelt, orgonán játszott és lelkésznek készült. Együtt énekeltek a kórusban. Ruth nem tudta levenni róla a szemét. Ma Emil és Ruth Moldrik már 60 éve házasok, és több mint 15 országban szolgálták együtt Istent énekeszenész misszionáriusként. Emil 12 hangszeren játszik. Csak Ukrajnában tízszer jártak, házasságépítő szemináriumokat, angol tanfolyamokat, bibliaórákat tartottak. Ruth visszaemlékszik a napra, amikor az üres imaházban énekelt és zongorázott, és dicsőíti Istent, hogy beteljesítette az álmát. „Valóban énekelünk és zenéltünk szerte a világon a férjemmel, Isten meghallgatta az imáimat!” - mondja.

Az Ábrahám-mal kötött szövetség

Alapigék: 1Mózes 15:6; 17:5; 18:23

Tanulmányozásra szánt szakaszok: 1Mózes 15-19; Ámósz 4:11; Róma 4:2-11

Áttekintés

Bevezetés: Ebben a részben Ábrahám vallási tapasztalatának lényegéig jutunk el. Ez az a pillanat, amikor Isten megkötöi a szövetségét vele, másodikként a Noéval kötött szövetség után (1Móz 6:18-9:20). Az ábrahámi szövetség ugyanazokat a követelményeket tartalmazza, mint az, amit Isten Noéval kötött. Ez is egy áldozati szertartással kezdődik, amit a fiú és a haza ígérete kísér és egy jel erősít meg. Az ábrahámi szövetség azonban némileg különbözik a Noéval kötöttől, tartalmaz új elemeket. Két áldozati szertartás is kísérte. A jel a körülmetélés, illetve Ábrám új nevet kap, ezentúl Ábrahámnak hívják. A bibliai elbeszélés még két szempontot elénk tár erről a szövetségről. Miközben a Noéval kötött szövetség esetében a fókusz Isten személyén van és Noé személye másodlagos, az Ábrahám-mal kötött szövetség Ábrám szempontjaira összpontosít, ennek következtében jóval bonyolultabb a folyamata.

A tanulmány témái:

- 1. A hitbeli feszültség.** Ábrahám hitében ott vannak a kérdések és a kételyek, de nem önmagában, hanem Istenben bízik. A nevetése iróniát, ugyanakkor meglepetést is kifejez. Imája az Isten előtti meghajlást és a kihívásokat jelzi.
- 2. A vendégszeretet törvényei.** Összehasonlítjuk Sodoma lakóinak fenyegető magatartásával azt, ahogyan Ábrahám fogadta a vendégeit.
- 3. Szenvedélyes közbenjárás.** Ábrahám könyörög Sodoma városának gonosz lakóiért, reméli, lesz elég igaz köztük ahhoz, hogy elkerüljék a pusztulást.

Kommentár

Ábrám hisz az Úrban

Ábrám hite félelemmel kezdődik, majd kételyekkel és kérdésekkel folytatódik. Amitől fél, az főként az ismeretlen, a jövője, valami, amit nem tud irányítani. Ezért hagyatkozik a jelenre, ezért teszi meg örökösének a szolgáját, Eliézert (1Móz 15:2). Tehát amikor Isten szól Ábrámhoz, jó pár olyan kifejezést használ, ami a jövőre mutat. A „*Ne félj!*” fordulat gyakran a leszármazottakra vonatkozó ígéretekkel fonódik össze. A jövővel kapcsolatos ígélet ott van a *magen* (pajzs) szóban is (1Móz 15:1), ami visszhangozza a *magan* (kézbe adni) szót (1Móz 14:20). Ez utóbbit Ábrám múltbeli győzelmeivel kapcsolatban mondja az Úr. Láthatjuk, hogy Isten, aki megmentette Ábrámot a múltban, ugyanaz, mint aki meg fogja védeni a jövőben. Ábrám bizakodva tekint előre, mivel Istent tartja jövőjének. „*Hitt Ábrám...*”

A héber *he'emim* (hinni) szó többet jelent érzelmi vagy értelmi folyamattal vagy hitvallással. A héberben a „hinni” szó kapcsolati alapú, ahogy a szótó (*'aman*, „szilárd”, „megbízható”) is utal erre. Istenre hagyatkozva Ábrám „hitte”, hogy lesznek leszármazottai. Ezt „tulajdonította” neki az Úr „igazságul”. Más szóval, Isten a hitét az igazsággal egyező *értékűnek* tulajdonította. Ez a nézet nagyon is érthető az ókori egyiptomi hiedelmek hátterén. Miközben Egyiptomban az emberi igazság súlyát úgy értékelték, hogy számolták az emberi cselekedeteket a Maat, az isteni igazság súlya ellenében, addig Ábrám igazságát Istennek az érte végbevitt tettei szerint értékelték. Ábrámot nem a saját cselekedeteinek az összessége teszi igazzá, hanem készsége, hogy Isten érte végzett tetteire hagyatkozzon (Róm 4:2-4).

Ábrahám nevet az Úrral

Ábrahám először csöndes arca borulással és ámulattal válaszolt az isteni bejelentésre (1Móz 17:17). Ez volt a második alkalom, hogy némán leborult (vö. 1Móz 17:3). Most azonban a leborulást nevetés követte, az első nevetés, amit a Biblia feljegyez. Nem világos, hogy ez kételkedést vagy csodálatot fejez-e ki. Ábrahám nevet, amikor még imádattal a földre borul, ami arra utal, hogy a csodálat, az ámulat munkál benne. Mégis amint elkezd beszélni, a kétely győz. Egy észszerű megoldást javasol, Izmaélre utal. A szkeptikus megközelítésére Isten konkrét választ ad. Az Ő ígérete nem Izmaélre vonatkozik. Ábrahám kérdéseire világosan vála-

szol: Izsák nevét említi (1Móz 17:19). Érdekes, hogy Izsák azt jelenti: „nevet”, és ez Ábrám nevetésével hozható párhuzamba.

Ez alkalommal azonban Isten az, aki nevet, mert Izsák neve utal Isten nevére, amint a nevekkal kapcsolatos sémita és bibliai nyelvészeti tanulmányok rámutatnak. Hasonlóan Izmáel nevéhez („Isten meghallgatótt”), Izsák nevében „(Isten) nevetett” is szerepelnie kellett Isten nevének, legalábbis hallgatólágon. Isten nevetése rezonál Ábrám nevetésével. Később Sára is nevet, amiben szintén ott a csodálkozás, amit az előző helyzetekben is láttunk. Sára a sátrában rejtőzve meghallja, amint a szülés hihetetlen híreről beszélgetnek kint, és elneveti magát. Ekkor valami furcsa dolog történik. Bár „*magában nevetett*” (1Móz 18:12), a látogatók tudták a legbelsőbb gondolatait is (1Móz 18:10). Ez bizonyítja Ábrámnak és Sárának, hogy az Úr jelenlétében vannak, ami egyben biztosíték arra is, hogy a születés csodája meg fog történni. Ábrám első nevetésére, amit remegő kétség és döbbenet váltott ki, Isten az irónia és az ígéret nevetésével válaszolt.

Ábrám főz az Úrnak

Ábrám először úgy fogadja a mennyei látogatókat, hogy nem tud róla, kiket lát vendégül. Tette a vendégszeretet példajaként maradt fenn (vö. Zsid 13:2). Ahelyett, hogy Isten rögtön rátérne a szövetségi ígéretre, ami látogatásának tulajdonképpeni célja, belép az ember életterébe. Ábrám látja, találkozik vele, ételt ad neki. Ez a szieszta ideje. Ábrám a sátra előtt ül, mintha várakozna, remélve, hogy valaki érkezik. A pusztában nincs sok járókelő. Tehát amikor Ábrám meglát valakit a távolban, elébe siet, ami azért különös, mert egyrészt idős (99 éves), másrészt nemrégiben metélték körül (1Móz 17:24). Amint Ábrám találkozik a vendégekkel, nekilát, hogy gondoskodik róluk, ételt készít számukra. Miután vizet ad a látogatóknak, hogy megmoshassák lábukat (1Móz 18:4), kiválasztja a legjobb alapanyagokat az ebédhez (1Móz 18:6-7). Minden családtagot bevon a munkába. Sára süti a kenyeret (1Móz 18:6), a „*legénye*” (1Móz 18:8, RÚF) pedig, talán Izmáel, elkészíti a borjút. Ábrám azonban szerényen mégis csak „egy falat kenyérnek” nevezi a lakomát (1Móz 18:5). Egyértelmű, hogy a buzgalma és lelkesedése abból a megérezésből táplálkozik, hogy bizonyára különleges személyek érkeztek. Az egyik látogatót úgy szólította, hogy „*Adonai*”, vagyis „*Jó Uram*” (1Móz 18:2-3), ami szintén ezt a megérezést sejteti. Ábrám ételt

---

és vizet hoz, ami nem zárja ki, hogy felismerte vendégében az isteni lényt. Isten leereszkedik az emberekhez, ezért módszerének, a testté válásnak része a látogatók „emberi” megjelenése, akik fizikai értelemben állnak (1Móz 18:2), esznek (1Móz 18:8), érthető nyelven beszélnek (1Móz 18:9). Ábrahám ott állt mellettük (1Móz 18:8), figyelve, mire van még esetleg szükségük, készen arra, hogy szolgáljon nekik.

Ábrahám alkudozása az Úrral

Az „állni” ige, amit éppen az imént olvastunk azzal kapcsolatban, hogy Ábrahám szolgált a vendégeinek (1Móz 18:8), ismét megjelenik: Istenhez való viszonyulásának leírására (1Móz 18:22). Általánosságban arra használja a Szentírás az „előtt” névutót az „áll” után, hogy valaki áhítattal megáll Isten előtt és imádkozik hozzá (5Móz 10:8; 1Kir 17:1; Zak 3:1). Ez az első eset a Bibliában, amikor egy ember egy másik emberért imádkozik. Még Noé is hallgatott hasonló körülmények között (1Móz 6:13-22). A héber *vajjigas* („közelebb lép”) szó arra utal, hogy Ábrahám této-vázik és lassan közelít Istenhez (1Móz 18:22-23). Ábrahám bátor ugyan, mégis tiszteletteljes távolságban marad Istentől. Tapintatosan tesz fel hét kérdést a Mindenhatónak. Tulajdonképpen alkudozásba kezd, 50 főről lemegy tízre. Ám 5:3 verse alapján mondhatjuk, hogy az 50 fő nagyjából egy kisváros lakosságának felét jelenti, ahol mondjuk 100 férfi lakik (vö. Bír 20:10). Ábrahám azzal a feltételezéssel kezdi az alkut, hogy a városban él annyi igaz, mint ahány gonosz. Amikor lemegy tízig (1Móz 18:32), megérti, hogy elérkezett a határig, aminél lejjebb nem mehet. A 10-es szám a minimumot jelképezi. Fontos, hogy a 10-es számot a *jod*, a héber ábécé legkisebb betűje jelöli. Később a 10 fő lett a judaizmusban az a megkövetelt minimum, amennyi egy vallási közösség, istentisztelet működéséhez (*minjan*) szükséges volt. Az, hogy tíz igaz elég lett volna az egész lakosság megmentéséhez, olyan gondolat, ami előképezi a Szenvedő Szolga szolgálatát, aki „*sokakat megigazít*” majd (Ézs 53:11). Isten hat válasz után hirtelen abba hagyja az Ábráhámmal folytatott beszélgetését. Bár beszélget az emberekkel, ítéletében mégis szuverén marad.

Gyakorlati alkalmazás

Ábrahám hisz az Úrnak. Hogyan taníthatjuk hitre az embereket? A bibliai értelemben vett hit miért vonatkozik elsősorban a jövőre? Hogyan erősítenénk a hitben azt, aki éppen elveszítette egy szerettét? Hogyan kapcsolnánk össze a személyes hitet a reménnyel?

Ábrahám nevet az Úrral. Beszéljünk arról a felvetésről, hogy a nevetés a gonosztól eredne! Keressünk a Bibliában (az Ó- és Újszövetségben egyaránt) példákat a nevetésre és a humorra! Miként fér össze az igaz vallással a nevetés és a humor?

Ábrahám főz az Úrnak. Hogyan inspirál missziómunkára és istentiszteletre Ábrahám buzgalma, amikor ételt készített a vendégeknek? Keressünk a Bibliában (az Ó- és az Újszövetségben egyaránt) pillanatok, amikor az élelem lényeges szerepet játszott az Istennel kötött szövetség szertartásaiban! Miért olyan fontos az étel a Bibliában? Miért nem egyeztethető össze az önsanyargató életmód a bibliai értékekkel?

Ábrahám alkudozik az Úrral. Miért volt hitbeli lépés Ábrahám részéről, amikor vitába szállt Istennel? Hogyan alkalmaznánk ezt a példát saját imatapasztalatainkra? Keressünk példákat a Bibliában és a történelemben arra, hogy egy hívő ember alkudozik és egyezséget köt az Istennel!

EGY TANÁR IMÁJA

Írta: Andrew McChesney

Selinah-t figyelmeztette egy barátjánéje, hogy követnie kellene Jézust. „Gyülekezetbe kellene járnod, mert Jézus hamarosan eljön, és akkor magával viszi az övéit” – mondta a lány. Azt is hozzátette, hogy csak két egyház van, a Hetednapos Adventista Egyház és egy másik. Selinah a másikat választotta, mert annak volt nagyobb temploma az észak-botswanai falujukban. Idővel egy másik barátja meghívta az adventista gyülekezetbe. Ott egész más volt a liturgia és a lelkész beszéde is. A prédikátor úgy beszélt Istenhez, mint a barátjához. Selinah ezután minden nap eljárt az evangelizációs alkalmakra. Tágra nyílt szemmel nézte a diaképeket, amelyek Dániel 7. fejezetének vadállataival mutatták be a Jézus visszajövele előtt egymást követő világbirodalmakat. Miután véget ért a sorozat, Selinah nem ment vissza a másik vallási közösségbe, megkeresztelkedett.

Pedagógus lett, és bár nagyon szeretett volna adventista iskolában tanítani és Jézusról beszélni a gyerekeknek, 34 éven keresztül mégis állami iskolákban tanított, mert nem volt a közelben adventista iskola. Nyugdíjazása után evangelizációkat tartott, de sosem hagyta abba az imát, hogy adventista iskolában taníthasson. Egy nap a férje meglátott egy hirdetést az újságban arról, hogy Francistownban új adventista iskola nyílik, és tanítókat keresnek. Selinah jelentkezett, fel is vették, így teljesült az álma. Taníthat az Eastern Gate Általános Iskolában, amit a 2015-ös 13. szombati adományokból építettek fel. „Minden munkatársam naponként azért imádkozik, hogy Isten jellemét lássák meg bennünk a gyerekek” – mondja Selinah.

Ígéret

Alapige: 1Mózes 24:1

Tanulmányozásra szánt szakaszok: 1Mózes 22-25; Róma 4:1-12; 5:6-8

Áttekintés

Bevezetés: Ez a rész elvisz bennünket Ábrahám lelki utazásának csúcspontjához: Izsák feláldozásához, ami Ábrahám hitpróbája. Ez az érdekesítő történet *Mózes első könyve* közepén olvasható, ami irodalmi esz-közként a néző figyelmének felkeltését szolgálja. Sok kérdést megvizsgálunk majd: Mi a próba a jelentősége? Miért kérte Isten Ábrahám-tól, hogy áldozza fel a fiát, holott ez ellentétes volt az ígéretével? Hogyan gondoskodik Isten? Miért lett az áldozat tárgya Izsák helyett először a bárány, majd a kos? Mi a be nem mutatott áldozat teológiai és prófétai jelentősége? E drámai eset után már nem történt kiemelkedőbb esemény Ábrahám életében. A következő fontos történet Izsák Rebekával kötött házassága. Később Ábrahám elvette feleségül Ketúrát, majd „*meghalt jó vénségben*” (1Móz 25:6).

A tanulmány témái:

- 1. Az engesztelés jelentősége.** Izsák feláldozásának története sokkal több, mint erkölcsi probléma vagy életet meghatározó találkozás. A Biblia elbeszélése az engesztelés kérdésével foglalkozik, feltárja annak titkát, mély jelentőségét, egyetemes folyamatát, eszkatologiai (végidei) célját. Isten elhívása a népek áldására szolgált, az engesztelés által teljesedett, amit Izsák feláldozásának történetében jegyez fel az Írás.
- 2. Az ima ereje.** Izsák házassága az ima eredménye. Eliézer imájának és az ima meghallgatásának szép története különösen lelkesítő, gazdag jelentéstartalommal és lelki tanulságokkal bír.

Kommentár

Az engesztelés jelentősége

Az engesztelésre való utalás már ott van a „próba” gondolatában. A héber *nissah* szó („próbára tesz”, 1Móz 22:1) két ellentétes gondolatot

---

is felölel. Először is az ítéletet. Isten próbára tesz, hogy nyilvánvaló legyen, mi van a szívben (5Móz 8:2 vö. Zsolt 139:1, 23, 24). Ezt a szempontot az Úr angyala világosan megfogalmazta (1Móz 22:11-12).

Másrésről a „próba” bibliai gondolata túlmutat azon az ijesztő feladaton, amit Isten Ábrahámnak adott, amivel felmérte hite minőségét. Mózes szintén a *nissah* igét használja, hogy megerősítse a Sínai-hegy lábánál a mennydörgés miatt remegő népet (2Móz 20:18-20). Ahelyett, hogy a megpróbált személy elleni önkényes, kegyetlen cselekedet lenne, Isten próbája az ítélet és jóvátétel pozitív, ígértes reményét hozza neki, tehát a kegyelem és a megváltás szövetségével összefüggésben kell értelmezni.

Az engesztelés gondolata újra megjelenik a kossal, amit Ábrahám meglepődve vett észre. Ábrahám és Izsák egy bárányt várt (1Móz 22:7-8). Izsák remegve feltett kérdésére: „*Hol van az égőáldozatra való bárány?*” – amiben ott rejtőzött a másik kérdés: „*En vagyok a bárány?*” – Ábrahám ezt válaszolja: „*Isten majd gondoskodik az égő áldozatra való bárányról*” (1Móz 22:8), ami valójában ezt jelenti: „Isten a bárányt önmagával kapcsolatban (önmagában) látja.” A mondat szerkezete arra utal, hogy a hangsúly Isten személyén van, a megoldás egyedül és kizárólag Őbenne található. Maga Isten gondoskodik. Furcsa ez a kifejezés, hogy „önmagában látja”, de gyakori a héber nyelvű Szentírásban. Ugyanolyan formula, mint a *lek leka* kifejezés, ami azt jelenti: „menj ki te magad”. Az igei alakot *jr'eh lo* (amit általában úgy fordítanak: „Ő majd gondoskodik”) tehát így fordíthatnánk: „Isten önmagát látja bárányként”, vagyis önmagát ajánlja fel bárányként.

A történet célja nem az, hogy válaszoljon az állatáldozatokkal kapcsolatos kérdésekre, vagy előírja, mit kell az embereknek tenniük, Istennek adniuk, hogy elnyerjék az üdvösséget. Az Izsákot felváltó kos Isten ajándékát jelképezte, amit önmagában adott Ábrahámnak. A megváltás folyamata Istennél kezdődik, ahogy Pál is hangsúlyozta: „*Isten az, aki Krisztusban megbékéltette magával a világot*” (2Kor 5:19). Ám az állat helyettes szerepén túl az égőáldozatként felajánlott kos mély teológiai tanulságokat rejt. Az áldozat jellege kifejezte lelki jelentőségét. Az égőáldozat volt az egyetlen áldozati mód, amihez az egész állatot elégették (3Móz 1:9), tehát arra mutatott, hogy Istennek az emberiség üdvösségé-

ért bemutatott áldozata Jézus Krisztus által teljes és tökéletes (Zsid 9:12; 10:10). Ugyanezt elmondhatjuk az engesztelés napján bemutatott egészen égőáldozatokról is (3Móz 16:3, 5). Ez a bibliai szakasz nyelvezetében minden más résznél jobban hasonlít Izsák feláldozásának szövegéhez. Ugyanazokat az asszociációkat találjuk mindkét szövegben: „égőáldozat (1Móz 22:13 vö. 3Móz 16:3-5); „megjelenik”, ugyanabban a paszszív alakban (1Móz 22:14 vö. 3Móz 16:2), „veszi/vette” (1Móz 22:13 vö. 3Móz 16:5); és „egy kost” (1Móz 22:13 vö. 3Móz 16:5). A szövegek közötti összefüggés mutatja, hogy aki az engesztelés napi szertartásról írt, annak Izsák feláldozása volt a gondolataiban, szándékosan ültette ezt a történetet az engesztelési nap gondolatkörébe.

A történet leírja, miként készíti elő Ábrahám Izsákot az áldozathoz, hogyan köti meg, ezzel túlmutat egy ember személyes, egzisztenciális, vallási vagy etikai tapasztalatán. Ez prófécia. Isten odarendel egy kost – ez előképe a végidei engesztelési napnak, amikor Isten elfogadja az áldozatot az emberiség engesztelésének történelmi beteljesedéséért (Dán 8:14) az Isten országá tekintetében (Dán 7:9-14).

Az ima ereje

Eliézer imájának (1Móz 24:12-14) három eleme van:

1. Eliézer a saját személyes Isteneként, ugyanakkor a történelem Isteneként szólítja meg az Urat (1Móz 24:12).
2. Eliézer könyörög az ügy sikeréért. A héber ige a *haqr'eh* („segíts engem sikerre”) (1Móz 24:12) a *qarah* igéből származik, ami azt jelenti: „megtörténni”, és ott van benne az „esély” gondolata is (Ruth 2:3). A szolga kéri Istent, hogy teremtsen meg az esélyét ennek a találkozásnak. A véletlennek itt nincs helye. Isten a lehetőségek irányítója, ami azt jelenti, hogy Ő fog munkálkodni az emberi szemszögből véletlennek látszó dolgok paraméterein belül. Ő a gondviselés Istene, akinek munkája nyomán bekövetkezik a várt esemény. Ezt a nézetet erősíti, hogy a szolga nemcsak meghatározza a pillanatot, amikor ennek a fordulatnak meg kell történnie (1Móz 24:12), hanem még a helyet is megmondja, ahol megpihenteti a tevéket a városon kívüli kútnál (1Móz 24:13).
3. Eliézer konkrét feltételeket szab. A menyasszony kiválasztásához a szolga egy próbát terjeszt Isten elé. Akit Ő küld, ne csak annyit tegyen, hogy korsóját a kútba merítve vizet adjon neki, egy idegennek (1Móz 24:14), hanem tíz tevéjét is készségesen megittassa. Ez nehéz próba, egy-

---

értelművé teszi azt, hogy Isten áll a színfalak mögött (1Móz 24:14 vö. Bír 6:36-40). Távolról sem csupán természetfeletti jel, ami Isten jóváhagyását mutatja, hanem jellempróba is, bemutatja a lány személyiségét: udvariasságát, kedvességét, készségét arra, hogy az elvárnál többet is tegyen, kifejezi vendégszeretetét, kitartását, életerejét. A szolgálja imájának teljesevése már az imája előtt megkezdődött (1Móz 24:15 vö. Mt 6:8).

Az ima teljesevéseről szóló beszámoló egy meglepetéssel kezdődik, amit az „ime” szó vezet be: itt lép színre Rebeka. Ráadásul a szöveg említi, hogy korszó volt a vállán (1Móz 24:15), és ebben visszhangzanak a szolgálja imájának szavai (1Móz 24:14). A beszámoló ezután részletezi a lány fizikai adottságait: szépségét és ártatlanságát (1Móz 24:16). Családi háttere miatt is alkalmas arra, hogy Izsák felesége legyen. A helyre vonatkozó információ, miszerint lement a kúthoz, tovább erősíti a várakozást. A szolgálja most már nagyon kíváncsi (1Móz 24:17). Legnagyobb csodálkozására Rebeka az összes többi követelménynek is eleget tesz. Leereszti a korszót (1Móz 22:18), éppen úgy, ahogy a szolgálja megfogalmazta az imájában. Azt is felajánlja, hogy húz még vizet és megitatja a tevéket (1Móz 24:19), ahogy a szolgálja azt imádkozta. Rebeka túl is szárnyalta a szolgálja várakozásait: nemcsak tessék-lássék teljesítette a kötelességét, hanem még kérlelte is, hogy igyon. Aktívan, lelkesen, hatékonyan végezte a munkáját. Eliézer álmélkodva, csöndes csodálattal figyelt (1Móz 24:21).

Bár Eliézer jelet kért, mégis elámult a csodán. Nemi kétely azért továbbra is beárnyékolta hitét; nem tudta eldönteni, hogy valójában sikerrel járt-e vagy sem (1Móz 24:21). Csak akkor győződött meg küldetése eredményes voltáról, amikor megérkezett Rebekáék házához. Imában áldja az Urat ajándékáért (1Móz 24:27). Az áldás jelzi a célba érkezés örömet és a jövődőlés teljesevéset (Ezsd 7:27-28; Dán 12:13). Rebeka az ima szavait pontosan teljesítette, és ez megérteti a szolgáljával, hogy Isten nemcsak a szeretet és irgalom Istene, hanem az igazság és a tettek Istene is, Ő irányítja az események menetét.

Gyakorlati alkalmazás

A jóvátétel jelentősége. Beszéljük meg az osztályban az engesztelés teológiai jelentését! Hogyan hat személyes életünkre ez az igazság? Mit jelent számunkra az engesztelés? Miért van szükségünk rá? Hogyan magyaráznánk el egy posztmodern barátunknak, aki nem érzi szükségét annak, hogy bűnbocsánatot kapjon? Beszéljük meg, miért fontos a végidőbeli engesztelési napról szóló adventista igazság a lelki és mindennapi életünkre nézve? Milyen aktualitása van a 2300 este és reggel prófétai értelmezésének (Dán 8:14)? Miként hat ez a bonyolult igazság az életünkre? Mennyire vagyunk képesek hatékony, világos, meggyőző módon közölni ezt világi barátainkkal? Ha nem tudunk így tenni, az mit jelent? Miért fontos a vallási életünk, az Istennel való kapcsolatunk, önmagunk és felebarátaink szempontjából a végidei engesztelési nap igazsága?

Az ima ereje. Milyen lelki tanulságokat sajátítottunk el Eliézer imatapasztalatából? Gondoljunk saját imameghallgatásaink történeteire, amelyekkel szemléltethetők ezek a tanulságok! Mi mindent tanultunk ezekből? Hogyan erősítették hitünket e tapasztalatok? Emlékezzünk vissza olyan történetekre is, amikor Isten nem válaszolt a kéréseinkre! Mit tanultunk a csalódásból? Hogyan mélyítették, újítták meg hitünket a kudarcok? Hogyan magyarázzuk azt, hogy rossz dolgok történnek jó emberekkel és jó dolgok történnek rossz emberekkel is (olvassuk el és vitassuk meg: Préd 9:2, 11)?

ISTENTŐL RENDELT TALÁLKOZÁSOK

Írta: Theda Pienaar

Szokásom mindig megkérdezni Istent, hogy a tervezett utazásom vajon meg-
egyezik-e az akaratával. Írországból élek, a családom Dél-Afrikában, egy
lánytestvérem pedig Namíbiában. Évente meglátogatom őket. A repülőn
Bibliát, Ellen White könyveit és a szombatiszkolai tanulmányt szoktam
olvasni. A táskámban pedig mindig van egy *Jézushoz vezető út* c. könyv -
ajándékba. Akárhányszor utazom, történik valami érdekes.

Egyszer egy férfivel beszélgettem a dublini reptéren, míg vártunk a gépünk
indulására. Kiderült, hogy az ír rendőrség speciális nyomozója, és 2-3
havonta utazik Fokvárosba, hogy hazalátogasson a családjához. Amikor
felszálltunk a gépre, egy hölgy ült le mellém, aki azonnal beszélgetni
kezdett. „Késve érkeztem, alig értem el a gépet! Olyan ideges vagyok!” -
mondta.

„Isten tudta, hogy el kell érnie ezt a járatot” - nyugtattam. Beszéltem neki
arról, hogy Isten irányítja az életünket, ha megengedjük neki. Felszállás
előtt a légiutas-kísérő szolt a hölgynek, hogy rossz helyre ült le. Átült
a saját helyére, és ki került mellém? A nyomozó.

„Hát nem érdekes? - mondtam. - Hiszem, hogy Isten mindent okkal tesz.”

„Ön hisz Istenben?” - kérdezte. Miután elmondtam, hogy hetednapi adven-
tista vagyok, elárulta, hogy a felesége, aki szintén adventista, évek óta
próbálja megtéríteni. Beszélgettünk a megváltásról, és adtam neki egy
példányt a *Jézushoz vezető út* c. könyvből. „Ezúttal el fogom olvasni
a könyvet” - ígérte. Hiszem, hogy mindkét találkozást Isten rendelte el.

A csaló Jákób

Alapige: 1Mózes 27:36

Tanulmányozásra szánt szakaszok: 1Mózes 25-30; 11:1-9

Áttekintés

Bevezetés: A nemzetségrendben Izsák után Jákób következik. Ő viszi tovább a messiási magot. Míg elődeitől, Ábrahámtól és Izsáktól két ág származott, amelyek közül egy maradt a szövetség vonalában, Jákób az egyetlen pátriárka, akitől a szövetség egy vonalában Izrael népének 12 törzse született.

Jákób életében gyakoriak a vizsályok és problémák. Ebben a részben az ő harcait követjük nyomon születésétől kezdve mezopotámiai meneküléséig. Vérmérséklete és sorsa már anyja méhében megmutatkozott, ahol megküzdött testvérével az elsőbbségért. Jákób kezével Ézsau sarkába kapaszkodva születik meg. Később egy tál lencsével becsapja bátyját, hogy megszerezze az elsőszülöttségi jogot, majd csalással az áldást is megszerzi előle. Hogy elkerülje Ézsau haragját, menekülnie kell nagybátyjához Padan Aramba. A nagybátyja becsapja Jákóbot, így kötelezi, hogy több évig dolgozzon neki, mint amennyit eredetileg várt. Másrészt viszont Isten vele van és a javára fordítja az eseményeket. Kinyilatkoztatja magát neki álomban, ami megerősíti a gyötrődő Jákóbot. A pátriárka története 12 fiának születésével végződik, akik Isten népének ősatyái lesznek.

Kommentár

Eltérő jellemű ikrek

Az ikertestvérek, Jákób és Ézsau közötti különbségek már kezdettől fogva megmutatkoztak és előre jelezték sorsukat. Az első fiúról, Ézsauról megjelenése alapján kapunk leírást: vörös és szőrös. A másik fiút cselekedeteivel jellemzi az Írás: megragadja testvére sarkát (*'akeb*); ebből ered a neve is: *Ja'akob* (Jákób), ami már előre sejteti jövőbeli tettét, hogy kitúrja helyéről a testvérét (1Móz 27:36). Később, amikor Ézsau ráébred, hogy Jákób ellopta az elsőszülöttségi áldást, öccse nevét

---

(*ja'akob*) szójátékként használva panasolja, hogy már másodszor ragadta meg a sarkát (1Móz 27:36). A sarok megragadása csalást és végzetes agressziót sejtet (1Móz 3:15; 49:17). Tehát a két testvér neve jövődőlés, utalás jövődőlő sorsukra.

A testvérek közötti különbség megnyilvánul a magatartásukban és a döntéseikben. Izmaélhez hasonlóan (1Móz 21:20) Ézsau gyakorlott vadász, szeret a természetben, a nyílt terepen időzni. Jákób viszont szelíd, szívesebben tartózkodik otthon. Ézsau az édesapa kedvence, Jákób pedig az anyukáé (1Móz 25:28). Jákób lelki, érzékeny természete különbözik Ézsau kemény, testi természetétől. A héber *tam* (szelíd) szó, amivel Jákóbot jellemzi az Írás, ugyanaz, ami Jóbra (Jób 8:20) és Noéra (1Móz 6:9) is utal. Hasonlóképpen a *jasab* szó („lakozik”) azt is jelenti, hogy „ül”, és Jákób csöndes, elmélkedő természetére vonatkozik (vö. Zsolt 84:4; 91:1). A jellemükre tett utalás alapján szinte várható az étellel kapcsolatos eset, ami bemutatja, hogy melyiküknek mi a fontos (1Móz 25:29:31). Jákób figyelembe vette az elsőszülöttségi jog jelentőségét, amit szenvedélyesen meg akart szerezni; Ézsaut ellenben nem foglalkoztatták a jelen életen túlmutató dolgok, nem érdekelte, mi lesz a halála után. Ézsautól eltérően, aki a jelenre koncentrált, Jákób számára a jövő volt a fontos. Különösen érzékeny a lelki értékekre, ezért akarja annyira megszerezni az elsőszülöttségi jogot, még anyagi eszközöket is felhasználta elérésére. Ironikus módon Jákóbnak elég hite volt ahhoz, hogy „meglássa” a lelki értékeket és az elsőszülöttségi jogból eredő, jövőbeni hasznot, ám ahhoz hiányzott a kellő hit, hogy bizzon Istenben: majd tőle megkapja (1Móz 27:41-45). A papság megalapítása előtt az elsőszülöttségi jog „nemcsak világi javak öröklését foglalta magában, hanem kiemelkedő lelki értékeket is. Az elsőszülöttségi jog birtokosa volt a család papja” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 141-142. o.). Ézsau kérése (1Móz 25:30) sugallja, hogy az elsőszülöttségi jogban nem látott lelki jelentőséget, csakis az azonnali jóllakása számított, tulajdonképpen megvetette az elsőszülöttségi jogát (1Móz 25:32, 34 vö. Zsid 12:16-17).

Bétel és Bábel

A „menny kapuja” kifejezés a teljes héber Bibliában csak itt fordul elő (1Móz 28:17) és a „Bab-El” („Isten kapuja”) névre, Bábel építőinek hiábavaló próbálkozására emlékeztet, akik sosem érték el „a menny kapu-

ját”. Ez a kifejezés hasonló az „Isten háza” fordulathoz, ami „erre a helyre”, „a kőre” utal (1Móz 28:18-19), ez a hely viszont a Jákób álmában szereplő „létra” földi helye (1Móz 28:12). Tehát mint a földi „Isten házában” égi megfelelője, a „menny kapuja” Isten lakhelyére vagy tempomi szentélyére utal.

Bétel tanulsága, hogy van összeköttetés menny és föld között: Jákób lajtorjája, vagyis maga Isten. Ezért Jákób fog egyet a feje köré (vagy alá) tett kövek közül, amiről különleges álma jutott eszébe, hogy „oszlopot” emeljen belőle. A héber „oszlop” szó, a *matseba* azt jelenti, hogy „álló helyzetben lévő”, a felállított kőre utal, a *mutsab* és a *nitsab* szavakat visszhangozza. Ez jelöli az álló helyzetben lévő létrát és az őrt álló Istent.

Jákób olajat önt a kőre, vagyis felszenteli emlékoszlopként, így közvetít egy bizonyos lelki üzenetet. Ez a kő emlékeztet a Jákób lajtorjája által közölt tanulságokra, a menny és a föld közötti összeköttetésre. Bábel nevével ellentétben, ami azoknak az embereknek a hiábavaló próbálkozásait idézi, akik sosem érték el a menny kapuját, Bétel megerősíti, hogy „Isten házában” vagyunk. A *Bab-El* név azt a törekvést tükrözte, hogy elérjenek Isten helyére, behatoljanak oda és elfoglalják azt. Bétel tanulsága az, hogy Istenhez csakis az Ő ajándéka által juthatunk el, kegyelme és testté létele folytán, Jézus Krisztus lajtorjáján (Jn 1:51).

Jákób vallása. Figyelemre méltó, hogy Jákób ezen a kövön találja meg hitét, ott, ahol a létra áll (1Móz 28:22). Isten házában nevezi el a helyet (1Móz 28:22). A kő a bizonyíték, hogy összeköttetés van menny és föld között (1Móz 28:12). Jákób elkötelezi magát, hogy istentiszteleti helyet épít, szentélyt, ami erről az igazságról tanúskodik majd. Ez a fogadalom tulajdonképpen válasz arra, hogy Isten megvédi Jákóbot a visszafelé, az ígéret földje felé vezető úton. Jákób azt is megfogadja, hogy tizedet ad Isten ajándékáért, a kenyérért és ruháért. Vallása, istentisztelete és hűsége úgy határozható meg, mint válasz Isten kegyelmes tetteire, semmiképpen sem tekinthetők Isten kegye elnyerésének eszközeinek. Mivel az Úr Jákób személyes Istene, aki lejött és összeköttetést teremtett a földdel, a pátriárka imádatlással válaszol. Isten gondot visel róla, kirendeli fizikai szükségleteit, Ő a forrása mindenének (1Móz 28:22), ezért feleletként Jákób megígéri, hogy tizedet ad neki. A bibliai szöveg nem jegyzi fel, hogy Jákób teljesítette volna a szentély építésére és a tized

---

fizetésére vonatkozó fogadalmát. *Mózes első könyve* csak az Isten oldaláról jegyzi fel a teljesítést. Jákób elismeri Isten részét, amikor utal az oltalmáról szerzett tapasztalatára (1Móz 35:3 vö. 46:3-4). Később arra utal Izrael szentélyének felépítése, ami a menny Istene imádatának jele, valamint a tized bevezetése, ami Isten elismerésének jele a földön, hogy Jákób fogadalma is teljesült.

Jákób megkapja az áldást. Amikor Jákób alkut ajánl, hogy az összes pettyes és tarka juhot válogassák ki a nyájból és az legyen a bére, Lábán azonnal beleegyezik (1Móz 30:34). Célja elérése érdekében Jákób nyárfa, mandulafa és gesztenyefa vesszőket használ. Ez a választás nem véletlen, mivel ez a három fa olyan kémiai vegyületeket tartalmaz, amelyek élettanilag kedvező hatásokkal rendelkeznek. Mivel a kevert fajtájú állatok általában erősebbek, mint a fajtiszták, az Istentől kapott látás alapján az erősebbeket választotta ki (1Móz 30:41). Azokat a kosokat kérte, amelyekben ott vannak a látens gének. Ily módon hatalmasra nő a nyája, erős, tarka juhokból és kecskékből áll. A módszere talán babonás varázslásnak tűnhet, azonban a bibliai szöveg arról tájékoztat, hogy Jákób isteni vezetés alatt cselekedett (1Móz 31:11-12). Ráadásul a tudományos vizsgálatok bizonyítják, hogy a módszere egybevágott a modern genetika tudományának törvényeivel. Végül „*fölötte igen meggazdagodott*” (1Móz 30:43). Ez a kifejezés felidézi azt, ahogyan Jákób korábban Lábán gazdagságát jellemezte (1Móz 30:30). Az összecsengés mutatja, hogy tehetősebb lett apósánál, vagyónát az ő gazdagságából szerezte, Isten áldása által (1Móz 20:27).

Gyakorlati alkalmazás

Eltérő jellemű ikrek. A Jákób és Ézsau közötti ellentét két mentalitást érzékeltet. Beszéljük át az osztályban a kétfajta személyiség jellemzőit és a kétféle életút részleteit, amelyeket e bibliai alakok bemutatnak! Miért az az embertípus kedves Istennek, amelyet Jákób képvisel? Vajon Ézsau minden tulajdonságáról elmondható (finom ételek élvezete, testmozgás, erő, az apa iránti szeretet), hogy kevésbé értékes, mint amit Jákób gyakorolt (elmélkedés, szelidlelkűség, az anya iránti szeretet)?

Bétel és Bábel. Olvassuk el 1Móz 11:1-9 és 28:10-22 verseit! Hasonlítsuk össze Isten megközelítésének két módját! Mi a különbség Bétel (az Isten

---

háza), ami arra utal, hogy valaki *bent van* Isten házában és Bábel (Isten ajtaja) között, ami azt jelzi, hogy Isten ajtajánál állni? Jelen civilizációkat melyikhez sorolnánk és miért?

Jákób vallása. Mi milyen indítatásból adunk tizedet? Miért tartjuk meg Isten parancsolatait? Miként kapcsolódik engedelmességünk istenhítünkhez? Tegyük fel, hogy elveszítenénk a munkánkat, mert hűségesen megtartjuk a szombat parancsát. Miért tartanánk ki mégis amellet, hogy tizedet fizetünk?

LEGÉRTÉKESEBB TULAJDONOM

Írta: Theda Pienaar

A Namíbiából Dél-Afrikába tartó gépen szokásomhoz híven kinyitottam a Bibliámat. Hirtelen megszólalt mellettem egy fiatalember.

„Az Biblia?” - kérdezte. Úgy tippeltem, hogy kelet-európai volt. Miután elkezdtünk beszélgetni, elmesélte, hogy a nagyszülei olvastak neki a Bibliából, de ő nem hitte el a történeteket, különösen a teremtést nem. Én felidéztem neki a saját tapasztalatomat, hogy hogyan tértem vissza Istenhez 15 évnyi önző élet után, és hogyan helyezett biztonságos helyre a mennyei Atya. Mielőtt leszálltunk, kérte, hogy egy kicsit kézbe vehesse a Bibliát. Adtam neki egy *Jézushoz vezető út* című könyvet, amibe a telefonszámomat is beleírtam. Amikor szerencsésen hazaérkezett, küldött egy SMS-t. Én a válaszomban bibliaszövegeket küldtem, majd az Úr arra készítetett, hogy a Bibliámat is elküldjem neki. Egy levelet is írtam mellé: „Ez a legdrágább tulajdonom. Isten is a legdrágábbat adta a megváltásunkért, egyetlen Fiát. Remélem, el fogod olvasni a Bibliát, a legdrágább kincsemet!”

Jákób – Izrael

Alapige: 1Mózes 32:28

Tanulmányozásra szánt szakaszok: 1Mózes 32-35; Hóseás 12:3-4; Jeremiás 30:5-7

Áttekintés

Bevezetés: Jákób megszabadult Lábántól. Isten áldása nyomán gazdag lett és végre boldognak tűnik. Elérve célját hazafelé, Kánaánba tart. Mégis nagyon aggódik a jövője miatt Kánaánban és a bátyja fenyegetésétől is fél. Ekkor Isten megjelenik neki. Ez a rendkívüli találkozás alapvetően megváltoztatja a pátriárka jellemét. Isten a harc után új nevet ad neki: Izrael lesz. Az Istennel való találkozása Penúélnél összecseng a bételi tapasztalattal. A két beszámoló egymást visszhangozza szavakban, felépítésben és témákban. A bételi esemény napnyugtakor történik, Penúél napkeltekor fejeződik be, a ragyogó jövő kilátásával. A birkózás éjszakája után Jákób alázattal és szeretettel tud ránézni Ézsaura, aki az ellensége, egyben a bátyja is. A családjá körében képes feldolgozni a gonoszságokat: Dina megerőszakolását, a fiai által elkövetett gyilkosságokat és végül a bálványimádást, ami még akkor is jelen volt háza népe körében.

A tanulmány témái:

- 1. Jákób küzdelme.** Jákób küzdelmében az ígéret földjére való megérkezése előtt sok a tanulság az Istenre hagyatkozásról, amelyek előképezik Isten végidei népének a küzdelmét.
- 2. Birkózás Istennel.** Jákóbot arra készítette Istennel folytatott küzdelme, hogy nézzen szembe önmagával és változzon meg. Ez a szembenézés igazi tanulságokat ad a megtérés fontosságára vonatkozóan.
- 3. A testvér arca.** Istennel való találkozása után Jákób meglátja Isten arcát a testvére arcában.

Kommentár

Jákób küzdelme

Jákób küzdelme/szorongattatása (*cárah*) adja a gondolatokat Jeremiás prófétának, amikor ecseteli Izrael szörnyű helyzetét a fogságban (Jer 30:7). Ám ezen a konkrét eseményen túl a próféta az Úr jövőbeli, végidei napjára utal (vö. Sof 1:14-18). Dániel ugyanezt a kifejezést alkalmazza (*cárah*, „nyomorúság”, „küzdelem”) a végidőre (Dán 12:1 vö. Mt 24:15, 21).

Jákób nagy és félelmetes lelki harcának két oka volt. Az első vízszintes, a testvérrel kapcsolatos, a másik függőleges, Istennel összefüggő probléma. Jákób leginkább a bátyjától félt, akihez két csapatnyi követet küldött. Ez tulajdonképpen stratégiai lépés volt a második tábor megóvásá-
ra: abban az esetben, ha az elsőt megtámadnák, a másodiknak lesz ideje elmenekülni. Jákób úgy döntött, hogy két csoportban hírnököket küld Ézsauhoz, amelyeket ugyanazzal a névvel illet: *makhaneh* (sereg, tábor, 1Móz 32:7-8). Megérti, hogy ha helyre akarja állítani kapcsolatát Istennel, helyre kell állítani a testvérével való kapcsolatát is.

Nagyapjához, Ábrahámhoz hasonlóan Jákób Istentől kér segítséget. Egyedül elé terjeszti a kérését, mert tőle kapta a parancsot, hogy térjen vissza Kánaánba (1Móz 32:9). Isten, aki korábban azt ígérte, hogy megáldja és megsokasítja utódait, visszatérésre szólította (1Móz 32:9). Jákób az Ő kegyelmének csodájára utal (1Móz 32:10). A két héber szó, a *hesed* („irgalom”) és az *'emet* („igazság”) egyaránt olyan kifejezés, amivel Ábrahám szolgája áldotta Istent imája meghallgatásáért (1Móz 24:27). Jákób imádkozott, majd letáborozott éjszakára. Mielőtt azonban nyugovóra tért volna, újra cselekszik. A szöveg ide-oda vált az ima és a tettek között. Jákób nem naiv, a hite nem teszi tétlenné, ezért bezabiztosítja a táborát. Újabb és újabb békéltető ajándékokat, küldeményeket készít Ézsau-nak (1Móz 32:20). A héber *kpr* szó azt jelenti: „kibékít”, „kiengesztel”. Az olyan szavakkal való összekapcsolás, mint a *minkhah* („ajándék”), ami az adományra, felajánlásra utal (3Móz 2:1-14) és a *nasa' panim* („megbocsát”, „elfogad”) vallási tartalmú. Amikor Jákób igyekezett kibékülni a testvérével (vö. Mt 5:23), az emlékezetében frissen élt az Istennel való megbékélése (1Móz 32:22-32).

Küzdelem Istennel

Jákób egyedül marad és lelki gyötrelmek között imádkozik Isten közbelépéséért, oltalmáért. Ekkor egy férfi lép hozzá (1Móz 32:24). Jákób azt gondolta, hogy ellenség támadta meg, küzdeni kezdett hát az életéért. A „férfi” - ez a névtelenség még rejtélyesebbé teszi a személy kilétét, akit Jákób később Istennek nevez (1Móz 32:30), mint ahogyan Hóseás próféta is tette (Hós 12:3-4). Ugyanezt a szófordulatot használja Ézsaiás is a szenvedő szolgáról szóló leírásban (Ézs 53:3). Nem ismeretlen eset, hogy Isten emberi formát ölt, így lép kapcsolatba az emberrel (lásd 1Móz 18:1, 17; Bír 6:11). Ugyanezt a szót, „egy férfi”, használja Dániel a mennyei Főpap (Dán 10:5 vö. 8:11) és a sereg fejedelmének megnevezésére (Dán 8:11), ami az Úrra vonatkozik (Józ 5:14-15).

A Férfi (Isten) tulajdonképpen itt nem győzött, ami fontos teológiai tanulságot rejt Istenről és az emberekkel való kapcsolatáról. A Mindenható „gyengesége” akkor nyilvánul meg, amikor az emberekkel kerül szembe, kegyelmének, szeretetének és annak a rejtélynek a jele, hogy emberré lesz, úgy ment meg minket.

A látszólagos gyengeségre azonban hamar rácáfol a Férfi következő mozdulata. Egy egyszerű érintés elég ahhoz, hogy kificamítsa ellenfele csípőjét, és ez mindenképpen emberfeletti erőt jelez. Jákób csípőjének forgócsontjára üt (1Móz 32:25), ami az ágyék vagy a comb területére, finoman a nemzésre utal. Az isteni érintésben valójában benne van a Jákób leszármazottaira vonatkozó áldás (1Móz 46:26; 2Móz 1:5). Ehhez is kapcsolódik, hogy Isten megtiltotta a vér fogyasztását. Az élet a vérben van (1Móz 9:4). Ez mindazonáltal több, mint egyszerű emlékeztető Jákób történetére; felidézi a bibliai epizódot és azzal együtt annak teológiai tanulságait. Felhívja a húsfogyasztók figyelmét is az élet szentségének alapelveire.

Hóseás próféta imatapasztalatként értelmezi Jákób Istennel való küzdelmét (Hós 12:4). A pátriárka állhatatos kitartását a hite magyarázza (Lk 11:5-8). Ezért lett az új neve „Izrael”. A „férfi” szavaiban szintén van néhány paradoxon. 1) Jákób Istennel küzdött, a „férfi” mégis azt mondja, hogy emberekkel is küzdött; 2) Az Izrael név szó szerinti jelentése: „Isten harcol”, „Isten harcosa”, bár az első értelmezés azt erősíti meg, hogy Jákób az, aki harcol; 3) A pátriárka épp akkor kapott egy ütést

---

a „férfítól”, aki kificamította a csípőjét, a beszámoló mégis azt a következtetést vonja le, hogy Jákób győzött.

Ezek a látszólagos ellentmondások fontos teológiai tanulságokkal szolgálnak: 1) Jákób Istennel való kapcsolatának minősége az emberekhez (ebben az esetben Ézsauhoz) fűződő kapcsolatának minőségétől függ és fordítva; 2) Az Izrael név („Isten harcol”) emlékezteti Jákóbot: tanulja meg engedni, hogy Isten harcoljon érte (lásd 2Móz 14:3-4). Addig győz, amíg engedi, hogy Isten győzzön felette. Ezt az elvet Pál így fogalmazta meg: „*amikor erőtlén vagyok, akkor vagyok erős*” (2Kor 12:10). Jákób Penúélnak nevezi a helyet, ahol Isten megjelent neki, ami azt jelenti: „Isten arca”. A név jelzi személyes tapasztalatát, nevezetesen, hogy küzdött Istennel és túlélte. A héber „szemtől szemben” kifejezés nem azt jelenti, hogy Jákób valóban, fizikailag látta Isten arcát, inkább hasonló ahhoz, amikor 4Móz 12:8-ban ezt mondja az Ige: „*az ÚRnak alakját is megpillanthatja*”, a közvetlen találkozás tapasztalatát írja le (5Móz 5:4).

A testvér arca

Ézsau tétovázik, hogy elfogadja-e testvére ajándékát (1Móz 33:9), Jákób pedig a válaszában nyíltan összefüggésbe hozza a vele való kapcsolatát az Istennel való kapcsolatával: „*a te arcodra úgy nézek, mintha Isten arcát látnám*” (1Móz 33:10). Isten arcát (Penúél) látta Ézsau arcában. A bátyjával való tapasztalata egy második Penúél. Az első Penúél felkészítette a másodikra. Találkozása Istennel segítette a testvérével való találkozásban, a bátyjával való megbékélése pedig hat az Istenhez fűződő kapcsolatára. Jákób megértette, hogy összefügg Isten és a testvére iránti szeretete. Jézus erre a sajátos teológiai tanulságra utal az Írásokból: „*Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez az első és nagy parancsolat. Ehhez hasonló a második: Szeresd felebarátodat, mint magadat. E két parancsolattól függ az egész törvény és a próféták*” (Mt 22:37-40).

Gyakorlati alkalmazás

Jákób küzdelme. „...ahogy a pátriárka egész éjjel küzdött azért, hogy megszabaduljon Ézsau kezéből, az igazak is éjjel és nappal Istenhez kiáltanak, hogy megszabaduljanak az őket körülvevő ellenségtől” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 160. o.).

Jákób küzdelmének tapasztalata milyen értelemben számít végidei próféciának? Milyen figyelmeztetést, illetve bátorítást kaphatunk Jákób küzdelméből, ami segíthet a megpróbáltatás idején? Volt már olyan személyes tapasztalatunk, ami a Jákóbéhoz hasonló küzdelemnek tűnt, amikor könnyek közt könyörögtünk, de csak csend volt a válasz Isten részéről? Hogyan kezeltük ezt a gyötrelmet?

Küzdelem Istennel. Idézzünk fel pillanatokot az életünkből, amikor kísértésekkel és kételyekkel küzdöttünk! Hogyan vittek közelebb ezek a harcok Istenhez? Mondjuk el a bizonyágtételünket az osztályban! Hogyan alkalmazható az imádságra Jákób bátor kijelentése: „*Nem engedlek el, míg meg nem áldasz engem*” (1Móz 32:26)? Miért jelent győzelmet a „vesztés” az Istennel való harcban? Hogyan tud örökre megváltoztatni az Istennel vívott küzdelem? Olvassuk el és beszéljük meg Róm 7:23-25 verseit! Miért „küzdünk” Istennel, és ez miért olyan nehéz? Miért lehetetlen a győzelem magunktól? Olvassuk el Ef 6:12 versét!

A testvérem arca. Hogyan segít a megbocsátásban, ha tapasztaljuk Isten bűnbocsánatát? A más fajba, kultúrához vagy valláshoz tartozó emberek iránti szeretet, tisztelet, a különbségek elfogadása mennyire függ attól a tapasztalatunktól, hogy láttuk Isten arcát? Hogyan viszonyuljunk a testvéreinkhez, hogy azt érezzék, mintha rájuk nézve Isten arcát lát-nánk?

KÉTSZERES VÁLASZ AZ IMÁRA

Írta: Andrew McChesney

A húszéves Vadim Antyusin elsőéves teológus hallgató volt. A moszkvai Zaoksky Adventista Egyetem kápolnájában térdre esve imádkozott: „Uram, miért áldasz meg ennyire? Bűnös vagyok!” Úgy érezte, nem méltó rá, hogy az egyetemen tanuljon, és arra sem, hogy az Úr elhívja adventista lelkésznek. Ráadásul éppen akkor kapott száz dollár adományt is. Ez számára nagyon nagy összeg volt. A pénzt átváltotta rubelre, és miután a tizedet leadta belőle, még mindig maradt 6000 rubelje.

Vadim csatlakozott egy diákcsoporthoz, hetente együtt imádkoztak. Egyszer hallotta, amint az egyik diáktársa a nehéz anyagi helyzete miatt könyörgött az Úrhoz. Vadim nem ismerte az illetőt, de imádkozni kezdett, ha segíthet, Isten mutassa meg, hogy ez az Ő akarata szerint való-e. Másnap félrevonta az osztálytársát, négy szemközt megkérdezte tőle, mekkora összegre volna szüksége. „6000 rubelre” – felelte a fiú. Vadim érezte, hogy itt a válasz az imájára. Örömmel átadta az összeget neki. Két évvel később ez a fiú már Vadim legjobb barátai közé tartozott. „Már annyi közös tapasztalatunk van, olyan sok nehézségben volt a segítségemre! Hálás vagyok Istennek, hogy már jóval azelőtt gondoskodik a szükségleteinkről, mielőtt mi egyáltalán tudnánk azokról. Mielőtt kérnénk, Ő már tudja, mit adjon, ki által. A fő, hogy bízunk benne!”

József, az álmofejtés mestere

Alapige: 1Mózes 37:19

Tanulmányozásra szánt szakaszok: 1Mózes 37:1-41:36

Áttekintés

Bevezetés: Jákób egyik fia, József mintha nagy pátriárka lenne, Ábrahámhoz, Izsákhhoz és Jákóbbhoz hasonló. A története több helyet foglal el Mózes *első könyvében*, mint e három pátriárka közül bármelyiké. Az ő történetei eltérnek az előtte olvashatóktól, a nemi erőszak, a gyilkosság, a prostitúció eseteitől. A többi pátriárkával ellentétben, akik gyakran megbotlottak és rosszat tettek, József tiszta és részvételtjes maradt. Dániel prófétához hasonlóan ő is értelmes ember volt, próféta. Bölcs férfi, aki tudatosan viselkedik, megtalálja a helyes megoldásokat a politikai és gazdasági kérdésekben, ugyanakkor próféta is, fogadja Isten kinyilatkoztatásait és továbbadja népének. József nemcsak kap álmokat, hanem meg is magyarázza azokat, a börtöntől a fáraó palotájáig. Ő az igaz ember kimagasló példája. Túléli az ellene elkövetett támadást, csalást és erőszakot. Isten visszájára fordítja az ellene irányuló gonosztetteket és csapdákat, majd felhasználja azokat terve beteljesítésére. Az összes rosszat lehetőséggé formálja József haladása érdekében. József mindenből erősebben kerül ki: a kútból, a rabszolgasorból, a börtönből, a fáraó udvarából. Isten boldogsággal áldja meg, sőt rajta keresztül az Ábrahámra mondott áldása is teljesül (1Móz 12:3; 22:18), általa nemcsak Izrael családjára, hanem minden nemzetre áldás és szabadítás száll.

Kommentár

József álmai

József testvérei megalázónak érzik magukra nézve, hogy ő Istentől álmodkat kap. Az álmok mennyei jelek, sejtetik, hogy lelki értelemben József valamiképpen felettük áll. Amikor öccsük naivan elmondja nekik az álmait, közli a megdöbbenő kinyilatkoztatásokat, haragjukban még inkább meggyűlölik. Azért nőtt bennük a harag, mert túlságosan is világos volt előttük József első álmának jelentése (1Móz 37:8). A szabadban

---

elő pásztoemberek lévén pontosan értették a kévék jelentését. Az álomban az ő kévéik meghajolnak testvérüké előtt (1Móz 37:7), azaz gazdasági értelemben egyszer majd tőle fognak függeni, sőt emiatt szolgálként viselkednek a jelenlétében. A lényegében egyező tartalommal bíró álmok ismétlődése megerősíti az üzenet igazságát és jelzi isteni eredetüket (1Móz 41:32). Jákób úgy értelmezi a jelképeket, a napot, a holdat és a 11 csillagot, hogy az az apát (öt magát), az anyát (a feleségét) és 11 fiukat szimbolizálja (1Móz 37:10). Tehát megérti, hogy az álmok a családjára vonatkoznak és egy napon majd mindnyájan meg fognak hajolni József előtt. Bár megfeddi Józsefet (1Móz 37:10), vagy úgy tesz, mintha megfeddené (mert a többi családtag is jelen van), ám közben gondolkodóba ejti az álom. Titokban tovább forgatja a szívében, aggódva várja, hogyan fog teljesedni (1Móz 37:11).

A fivérek féltékenyek és haragosak (1Móz 37:11), mert úgy érzik, az álom fenyegetést jelent a számukra. Ezért az első adandó alkalmat megragadják, hogy megszabaduljanak az álomlátótól. Erre akkor kerül sor, amikor Jákób elküldi Józsefet, hogy látogassa meg a testvéreit a mezőn. A bátyjai messziről meglátják és azonnal izgatottak lesznek, hiszen tudják: ez a megfelelő alkalom, hogy megöljék (1Móz 37:18). Kétszer is biztatják egymást (1Móz 37:20), ami Bábel építőinek kétszeres biztatására emlékeztet (1Móz 11:3-4), azonos mentalitást és hozzáállást tükröz. Bábel építőihez hasonlóan József testvérei is Isten helyére próbáltak lépni, dönteni akartak saját sorsukról és az öccsük végzetéről. Józsefet nem azért akarták megölni, mert árulkodott az apjuknak vagy mert féltékenyek voltak rá, hanem az álmai miatt. A héber kifejezés, amit használnak a „*ba'al hakhalomot*”, ezt a magyar szöveg álomlátónak fordítja (1Móz 37:19), de szó szerint azt jelenti, hogy az „álmok királya”.

Ám amit gúnynak szántak, prófécia lett, mert József valóban az álmok magyarázásának szakértőjévé vált. Bár egyedül van és folyton veszélyek leselkednek rá, a próbák minden szakaszában valaki közbelép az érdekében. Amikor testvérei a megölését tervezik, Rúben meggyőzi a többieket, hogy vessék inkább a kútba. Már a kútban van és a halált várja, de Júda ráveszi a fivéreit, hogy adják el az arra elhaladó karavánnak. A testvérei azért akarták megölni Józsefet, mert fenyegetést éreztek az álmaiból (1Móz 37:20). Azt tervezték, hogy megölik, a holttestét pedig a kútba dobják (1Móz 37:20). A testvérek jóízűen falatozva leülnek, míg

József a kiszáradt kútban szenved (1Móz 37:24), ami éppen a fordítottja annak, amikor József jóllakhat, míg a testvérei éheznek az éhínség miatt (1Móz 42:2, 33; 43:1-2; 44:1; 45:17-18). A „*fölemelték a szemüket, látták, hogy ime*” fordulat jelzi az Isten szabadítására való várakozást (lásd 1Móz 18:2; 22:13). József számára a karaván jelentette a szabadulást. Valóban Isten gondviselése volt, hogy a kereskedők éppen akkor jelennek meg.

Júda az egyetlen, aki sikeresen közbelép Józsefért. Míg Rúben csak hallja, amint a testvérei József megölését tervezik, Júdát meghallgatják a többiek, képes meggyőzni őket az érveivel. Rúben csak késlelteti a gyilkosságot, Júda azonban meg is tudta menteni Józsefet a testvérei kezéből, elindítva a folyamatot, ami nemcsak József szabadulásához, hanem Jákób egész családjának és Egyiptomnak a megmentéséhez is vezet.

Júda, József és a Messiás

József eladása után Júda nem érzi magát jól a testvérei körében, inkább távol marad tőlük. A nézetkülönbség már korábban kezdődhetett, amikor a vérségi kötelék érvét használta a vitában: „*ne tegyük rá a kezünket, mert testvérünk, vérünkbelől való ő*” (1Móz 37:27). Júda lelkiismerete erős és élő volt, ahogy azt később a Benjáminért való könyörgése is bizonyítja (1Móz 44:18-34). Ráadásul az „*elment*” (az angolban „*loment*”) (1Móz 38:1) kifejezés rá vonatkozóan Józseffel hozható párhuzamba, aki „*loment*” Egyiptomba (lásd 1Móz 37:25, 35; 39:1).

Ez a párhuzam sejteti, hogy Júda „*leköltözése*” valamiképpen egybecseng József élethelyzetével, hiszen őt levitték Egyiptomba. Ezért tartozik bele az események sorába Júda esete a menyével, Támárral, rögtön József eladása és Potifár házába érkezése után (1Móz 38:1). A 38. fejezet eseményei időrendileg követik a 37. fejezetben leírtakat, amint a bevezető fordulat is jelzi: „*abban az időben*” (1Móz 38:1). Továbbá a két fejezet nyelvi és témabeli párhuzamokat is tartalmaz: a „*felismered*” (1Móz 37:32) és „*megismerte*” (1Móz 38:26) szavak, valamint a „*kecskegidára*” tett utalás (1Móz 37:31; 38:17) egyaránt megtalálhatók bennük. Ami ennél is fontosabb, a két szakasz ugyanazt az alapvető teológiai üzenetet adja át: mindketten Istenről tanúskodnak, aki gyermekei javára fordítja az emberek gonosz cselekedeteit. Júda gonosztette végül jóra fordult, Izrael szabadításához vezetett. Júda és Támár törvénytelen együttlétének

---

szégyenletes esete után nemcsak a gyermektelen Támár szabadulása következett, hanem ebből a vérvonalból származott Dávid, ennél fogva pedig Izrael Messiása, a világ Megváltója.

Egyiptomiak álmai

Miközben József a rabok felügyelőjeként végzi feladatát, megismerkedik a fáraó főpohárnokával és fősütőmesterével, akiket nyugtalanítanak álmaik, mert nem értik azokat (1Móz 40:1-8). József a jövőjükre vonatkozó jóvendölként magyarázza az álmokat: a főpohárnok álma azt jelenti, hogy visszakerül eredeti tisztébe (1Móz 40:9-15), de a fősütőmesteré azt jelzi, hogy fel fogják akasztani (1Móz 40:16-19). A fejezet vége hírt ad az álmok teljességéről (1Móz 40:20-23), ami megerősíti, hogy az álmok igazak voltak és József helyesen magyarázta azokat.

A magas rangú tisztviselők álmait követően a fáraó is kap két álmot, amit senki nem tud megmagyarázni (1Móz 41:1-7). A főpohárnoknak hirtelen eszébe jut József, akire felhívja a fáraó figyelmét (1Móz 41:8-13). Ugyanaz a forgatókönyv ismétlődik meg. Hasonlóan a két korábbi esethez a fáraó elmondja az álmait Józsefnek (1Móz 41:14-24), aki megmagyarázza, hogy ezek gazdaságilag Egyiptom jövőjére vonatkozó, Istentől jövő üzenetek, majd ennek megfelelően tanácsolja a királyt (1Móz 41:25-36). A fáraó megbízza Józsefet az ország vezetésével, mert csodálja bölcsességét (1Móz 41:37-46). József megszervezi a gabona begyűjtését és Egyiptom, tulajdonképpen a világ túlélését (1Móz 41:47-57).

Gyakorlati alkalmazás

József álmai. Olvassuk el és beszéljük meg Jer 28:8-9 verseit! Miért érzik az emberek sokszor fenyegetőnek az igazságot? Hogyan reagálnak, amikor olyan szakaszt olvasnak a Szentírásban és Ellen White írásaiban, amelyek zavarják őket és ellentétesek a döntéseikkel vagy a véleményükkel? Milyen kritériumok alapján lehet eldönteni, hogy igaz-e a próféta üzenete? Keressünk történeteket az életünkben, amikor fájdalmas tapasztalat vezetett fontos felfedezésre vagy szabadítással járó eseményhez! Alkalmazzuk ezt a megfigyelést Jézus Krisztusra: beszéljük meg, hogy a kereszthalála miért volt feltétlenül szükséges az emberiség megváltásához!

Júda, József és a Messiás. Beszéljük meg az osztályban, mi a kapcsolat aközött, hogy Júda megmentette Józsefet, illetve a Támárral való esete között, ami a Messiás vérvonalát vitte tovább. Mit tanít a két történet közti párhuzam arról, hogyan dolgozik Isten a történelemben és az emberek életében? Összpontosítsunk a saját életünkre! Mely kudarcunkat/bukásunkat használta fel Isten a neve dicsőségére? Mit tanítanak Istenről ezek a tapasztalatok? Hogyan segítenek jelenlegi harcainkban és kételyeink között?

Egyiptomiak álmai. Mit tanulhatunk missziómunkánkkal kapcsolatosan József börtönbeli tapasztalataiból? Milyen kommunikációs módszert használt József a rabtársaival és a fáraóval folytatott beszélgetéseiben? Miért fontos bizonytságot tenni a világ vezetőinek is? Milyen lelki üzenetet közvetítünk azzal, ahogyan a munkánkat végezzük?

ÖRÖKRE SZÓLÓ AJÁNDÉK

Írta: Andrew McChesney

Vishalini még kislány volt, amikor tragédia érte. A szülei elváltak, a felügyeletet az édesapa kapta meg, és a lány mindig nagyon vágyódott az édesanya után. Az alkalmankénti láthatások során mindig kapott tőle édeségeket, de mostohaanyja elvette tőle, mondván, hogy nem szabad semmit elfogadnia az anyjától. Amikor tinédzser lett, az apja elküldte egy bentlakásos iskolába Tamil Nadu állam másik részébe. Félelmetes volt ugyan elköltözni otthonról, de Vishalini örült, hogy távol kerülhet a családi feszültségektől és barátságos gyerekek, tanárok között lehet. Az iskolában hallott először Jézusról. Ma Vishalini a barátjának nevezi Jézust, sosem érzi magát egyedül. Miért? Mert Jézus megígérte: „*Ímé, én tiveletek vagyok a világ végezetéig*” (Mt 28:20). Vishalini olyan ajándékot kapott, amit senki el nem vehet tőle.

Köszönjük a 13. szombati adományokat, amelyek segítségével egy új lánykollégium épülhetett fel Vishalini iskolájában, a James Memorial Gimnáziumban, Tamil Nadu államban, Délkelet-Indiában!

József, Egyiptom hercege

Alapige: 1Mózes 41:41

Tanulmányozásra szánt szakaszok: 1Mózes 41:37-45:28; Róma 5:7-11

Áttekintés

Bevezetés: József nemcsak megmagyarázza a fáraó álmát, ami Egyiptom országának jövőbeli politikai és gazdasági problémáira vonatkozik, hanem megoldást is ajánl. Nem elégszik meg azzal, hogy kinyilatkoztassa Isten terveit. Nem is marad tétlen, várva, hogy Isten majd újabb csodát tesz. Azt javasolja a fáraónak, hogy jelöljön ki egy „*értelmes és bölcs férfit*” (1Móz 41:33), aki képes felügyelni az éhínségre való felkészülés teljes folyamatát. Ugyanezeket a szavakat használja az Írás arra a bölcsességre is, amit Isten Dávidnak adott az ország kormányzásához (1Kir 3:12; 3:9). Csak isteni segítség oldhatja meg a bekövetkező válságot. Ehhez a lelki tanácshoz ráadásként József még közgazdasági kurzust is tart, pontos módszertani részleteket és stratégiát vázol fel, ami segíthet Egyiptomnak túlélni az éhínséget. A fáraó ebből megérti, hogy József nem csupán álmodozó, hanem gyakorlatias ember, aki tudja, mit kell tenni, aktív, képes kivitelezni is az országot megmentő tervet.

A fáraó tehát egész Egyiptom fejedelmévé nevezi ki Józsefet, felruházva minden hatalommal, ami szükséges a cél megvalósításához. Az elszenvedett sok-sok próba után a sikertörténet már a hős iránti csodálatot kelti az olvasóban. A bibliai beszámoló központi alakja azonban nem József. A boldog befejezés nem a sikerről szól, hanem a bűnbánatról, a megbocsátásról és arról, hogy Isten láthatatlanul jelen van az egész emberi történelemben.

Kommentár

József, Egyiptom minisztere

József kivételes bölcsessége szerepet játszott abban, hogy a fáraó az ország miniszterének nevezte ki őt. Ez egybevág az ókori egyiptomi szokással, hogy az uralkodók leginkább a bölcsek közül választják ki a vezíreket (például Ptahhotep és Kagem szintén vezírek voltak, és a feljegyzések jelentős bölcséleti munkákat, az intelemirodalom gyöngyszemeit tulajdonítják nekik). Az egész ország József felügyelete alá tartozott (1Móz 41:41).

Bizonyítékok támasztják alá, hogy az egyiptomi történelem során kineveztek más országokból való, még héber vezíreket is. A vezír feladatköre igen széles volt: ő lett az igazságszolgáltatás feje és az ország gazdasági felügyelője. Józsefet az egész ország fölé rendelték, ami azt erősíti meg, hogy az Egyiptomi Középbirodalomban vagy a második átmeneti korban élt, amikor erre a tisztségre a bölcsessége alapján választhattak meg embereket (1Móz 41:39). Más időszakokkal ellentétben a második átmeneti korban, a hükszoszok uralkodása idején a vezírek voltak a legnagyobb hatalommal rendelkező és legszilárdabb tisztségben lévő előjárók a fáraók rövid uralkodása ellenére is.

Szintén beleillik az egyiptomi háttérbe az, ahogyan a fáraó beiktatta Józsefet. A pecsétgyűrű (1Móz 41:42), a héber szöveg *tabba'at*, az egyiptomi pecsétet jelöli (*djeba'ot*), ami ujjat jelent, tekintve, hogy a gyűrűt az ujjukon hordták. Ez a pecsétgyűrű teljes jogot biztosított Józsefnek, hogy a király nevében hivatalos dokumentumokat hitelesítsen. A héber ses kifejezés, amely itt a „drága gyolcsruhát” jelöli, egy egyiptomi szó, a lenvászonra, a legelterjedtebb ruhaanyagra utal az ókori Egyiptomban. A József nyakába tett lánc (1Móz 41:42) a gallér, amelyen a Maat, a méltányosság, az igazságosság szimbóluma függött, az jelezte tulajdonképpen a „vezír” (arab gyökerű török szó), az állam miniszterelnöke szerepét. A „második” elnevezés, mint rang (1Móz 41:43), az ókori Egyiptomban a vezír címe volt, akit „a király után a másodiknak” neveztek. Szintén egyiptomi szokás a vezír beiktató szertartása, ami abból áll, hogy kocsin körbehordozták, előtte pedig hírnökök mentek, akik felhívták az emberek figyelmét az ott elhaladóra (1Móz 41:43). Az *'abrek* szó (amit általában úgy fordítanak: „*Térdet hajtsatok!*”) szerepel a szövegünkben, de valójában nem héber, hanem egyiptomi. Ezen a nyelven

pedig szó szerint azt jelenti, hogy „Figyelem!”, „Utat!” A fáraó nevet is ad Józsefnek, hogy az új feladatkörével járó megkülönböztetését jelezze. József egyiptomi neve Cáfenat-Panéah, egybecseng a következő egyiptomi átírással: *dj f n t' p w 'nkh*, aminek jelentése: „a föld élelme, ez az élet”.

Ez az olvasat nemcsak az adott helyzetre rezonál, hanem illik az ősi Egyiptomnak abban az időszakban betöltött szerepéhez is, hiszen az első elem (*dj f* - élelem) ott volt a 13. és 14. dinasztiák magas rangú tisztviselőinek nevében is, a hükszoszok uralmát megelőzően. A fáraó egyiptomi feleséget ad Józsefnek, az ország egyik legkiemelkedőbb vallási alakjának, „Őn papjának leányát” (1Móz 41:45), tehát Józsefet így minden egyiptomi társadalmi réteg elfogadta, meglátogathatja az ország bármely területét (1Móz 41:45-46).

József találkozik a testvéreivel

József 20 év elteltével találkozik újra a testvéreivel. 17 éves korában látta utoljára őket, 30 évesen lett Egyiptom vezíre, 7 évvel később, az éhínség kezdetekor 37 éves. Ekkor teljesednek az álmai, amelyekben az apja és a testvérei meghajolnak előtte (1Móz 37:7-10). Mindez három szakaszban történik, mert a testvérek háromszor látogatnak el Egyiptomba és találkoznak Józseffel. Az első alkalommal tíz testvére van jelen (1Mózes 42. fejezet), akik megkérdőjelezték álmait és gyűlölték őt az álmok miatt (1Móz 37:8, 19). Ekkor hajolnak meg előtte (1Móz 42:6). A második találkozáskor jelen van József tíz bátyja és az öccse, Benjámín is (1Mózes 43-45. fejezet). Ekkor kétszer is meghajolnak előtte (1Móz 43:26, 28). A harmadik találkozáskor már ott van Jákób is, aki ekkor megy először Egyiptomba (1Mózes 46-47. fejezet).

József felfedi kilétét

22 év telt el azóta, hogy a 17 éves József először mondta el álmait a testvéreinek és az apjának. 39 éves, amikor felfedi kilétét a testvérei előtt. A „felfedte magát” kifejezés burkolt utalás Istenre. Egyetlen helyen fordul elő ezen kívül, amikor Isten megjelentette magát Mózesnek (4Móz 12:6). Ennek a fordulatnak a használata jelzi, hogy amikor felfedte kilétét a testvérei előtt, rajta keresztül Isten kinyilatkoztatta magát nekik.

József valószínűleg látta a döbbenetet az arcukon, amikor elárulta, hogy ő a testvérük, hiszen másodszor is megismételte: „*Én vagyok József*”

(1Móz 45:3-4). A testvéreket rémület szállja meg. Még kétségeik is lehetnének József állításával kapcsolatban, hiszen nem közül velük mást, mint amit ők elmondtak neki. Ez az egész gyanúsnak tűnik, különösen a legutóbbi tapasztalataik fényében, amit megélték vele. Féltük az életüket. Ezért ismétli meg József: „*Én vagyok József!*” Ezúttal azonban konkrétan fogalmaz és hozzáfűz egy olyan részletet, amit senki nem tud a bátyjain kívül: „...*a testvéretek, akit eladtatok Egyiptomba*” (1Móz 45:4). Majd azzal folytatja, hogy Isten volt az, aki oda „küldte” őt. Isten küldte el a testvérei elé, mégpedig konkrét céllal: „*a ti megmaradásotokért*” (1Móz 45:5). József ezzel arra utal, hogy az ő túlélésük biztosítása érdekében volt szükséges annak idején eladniuk őt. A testvérek úgy gondolták, ők adták el öccsüket, holott valójában Isten volt az, aki ezt végezte.

„A fáraó atyja” szóösszetétel (1Móz 45:8) az *itf-ntr* egyiptomi címre utal, aminek szó szerinti jelentése: „Isten atyja”, tehát a fáraóra mint Istenre céloz. József nem úgy használja a kifejezést, ahogyan az egyiptomi nyelvben szokásos, mert tart attól, hogy nehogy istenkáromlónak tűnjön a testvérei szemében. Ez papi cím volt, amit a legmagasabb rangú hivatalnokok viseltek, beleértve a vezíreket is, mint amilyen Ptahhotep, Iszeszi vezíre volt (Kr. e. 2675). József másik címe, „*Egyiptom egész földjének fejedelme*” (1Móz 45:8) arra utal, hogy uralma kiterjed a két terület (Felső- és Alsó-Egyiptom) alkotta egész országra. Ez egy másik egyiptomi címet is tükröz - *nb t3 wy* - „a két föld ura”, ami a fáraó megbízottjának hivatalos, örökös címe volt. Figyeljük meg, hogy Egyiptom nevének héber megfelelője, a *mitsrayim* szintén Egyiptom két területére utal. József szándékosan hangsúlyozza Egyiptomban betöltött rangját: így emlékezteti őket az álomra, amelyben uralkodóként tűnt fel, aki előtt mindenki (beleértve az apjukat is) meg fog hajolni (1Móz 37:9). Az álomra hivatkozva József a beteljesedést úgy említi, mint Isten gondviselésének megdönthetetlen bizonyítékát.

Gyakorlati alkalmazás

József, Egyiptom vezíre. Hasonlítsuk össze Józsefet és Dánielt mint államférfiakat! A példájuk szerint istenfélő emberek miként vehetnek részt a politikában? Hasonlítsuk össze József tulajdonságait mai politikusokéval! Miért lenne nehéz egy hetednapos adventista hívő számára a miniszterelnöki posztot betölteni? Mi készítette Józsefet arra, hogy

vezető legyen? Milyen vezetői alapelveket tanulhatunk meg a példájából? A csoportban beszéljünk arról, hogy a heti tanulmányból milyen gyakorlati dolgokat vihetnénk át a családi életünkbe, a munkahelyi kapcsolatainkba és a gyülekezetbe!

József találkozik a testvéreivel. Miért és hogyan hat az erkölcsi döntéseinkre a próféciák teljesedése? Miképpen befolyásolja napi magatartásunkat az, hogy tudjuk: a vég idején élünk! Miért kell az Isten országába vetett reménységünknek hatnia arra, ahogyan másokkal bánunk? Beszéljünk az osztályban arról a jelenetről, amikor József találkozott a testvéreivel! Képzeld el, milyen érzések kavarghattak József szívében! Mit érezhetett, amikor látta, hogy a testvérei és az apja meghajolnak előtte? Hogyan tekintsen a sikeres ember az ellenségre, aki kudarcot vallott?

József felfedi kilétét. A megbékéléssel kapcsolatban mit tanulhatunk József viselkedéséből? Vajon hogyan reagált volna, ha nem kerül ki olyan jól a bajból?

ELMEGYEK!

Írta: Andrew McChesney

2009-ben a Southern Adventista Egyetemen futótűzként terjedt a hír, hogy egy részeg férfi brutálisan meggyilkolta diáktársukat, Kirsten Elisabeth Wolcottot, aki önkéntes misszionáriusként ment a Csendes-óceán Yap szigetére. A diákok véleménye ezután megoszlott a külföldi missziómunkáról. „Nem megyünk, túl veszélyes” – hangoztatta az egyik tábor. Másoknak eszébe jutott Tertullianus mondása: „Minél több embert kaszaboltok le közülünk, annál többen csatlakoznak hozzánk. A keresztények vére magvetés.” Ezek a diákok kijelentették, hogy mégis elmennek: „Kirsten hitére gondolva mi is megtesszük!”

Winston Crawford 33 éves teológus hallgató volt. Ő is ezzel a dilemmával küzdött, miközben egy szombat délután a kampuszon sétált. Véletlenül rossz ajtón nyitott be, és mielőtt még föleszmélt volna, egy toborzó összejövetelen találta magát. Valaki éppen arról beszélt, hogy az egykori Szovjetunió területén nagy szükség van angolt tanító önkéntesekre. Winston szívét megérintette a hívás, bár nem tervezte, hogy kihagy egy évet az egyetemen. Beküldte a jelentkezését. Meghívást kapott, hogy Moszkvában angolt tanítson. Tervezett utazása előtt 12 nappal, 2010. április 10-én két öngyilkos merénylő 40 embert megölt a moszkvai metróban. „Mire is jelentkeztem tulajdonképpen?” – tűnődött magában Winston. Aztán eszébe jutott Pál apostol, akit megverték és többször is félholtan hagytak az útszélen. Pál nem volt gyáva. Jel 21:8 verse azt mondja, a gyávák nem öröklik Isten országát. Eszébe jutott Kirsten is. „Miért is rémülnék meg egy bombától? – gondolta. – Isten szolgálni hívott. Megyek!” El is indult. Tíz évvel később sem bánja a döntését. Közelebb került Krisztushoz, és csak az örökkévalóságban tudhatja meg, hányan ismerték meg általa a Megváltót. Az az év megváltoztatta az életét.

Izrael Egyiptomban

Alapige: 1Mózes 47:27

Tanulmányozásra szánt szakaszok: 1Mózes 46-50;

Apostolok cselekedetei 3:25-26

Áttekintés

Bevezetés: Mózes első könyvének utolsó szakasza a patriarkális kor végéig visz el, Jákób és József haláláig. Jákób egész nagy családjá Egyiptomba telepedett át. A könyv utolsó szavai így hangzanak: „Egyiptomban... koporsóba tették.” Úgy tűnik, a szabadulás történetének nincs örömteli befejezése, mégis elmondhatjuk, hogy a könyvnek ez a része bővelkedik leginkább a reménységben. Feldereng ugyanis a láthatáron Izraelnek, Isten népének képe. Jákób házának népe 70 lélek (1Móz 46:27) – ez a szám felébreszti az olvasóban a gondolatot, hogy ennek a népnek lelki küldetése lesz. Jákób megáldja a fiait (1Móz 49:1-28) és megjövendöli, mi lesz a sorsa Izrael 12 törzsének, beszél az eljövendő Messiásról, aki megváltja majd Izraelt és a nemzeteket (1Móz 49:10-12). Bár a könyv utolsó szavai a halálra vonatkoznak, tulajdonképpen mégis a szabadulás ígéretére, a jövőre mutatnak, az ígéret földjére való visszatérésre, Mózes első könyvének első, a teremtésről és az Éden kertjének ültetéséről szóló beszámolójának a szavait visszhangozva. Alapvető teológiai elv, hogy Isten jóra fordítja a rosszat (1Móz 50:20). Ez az a tanulság, amit vigasztalásként és erősítésként mond József a testvéreinek (1Móz 50:21), vagy még inkább azért, hogy rámutasson Isten ígéretére, ami a világ megváltására vonatkozik (1Móz 50:20).

Kommentár

Jákób áldása. Miután Jákób összegyűjtötte a fiait (1Móz 49:1-2), megáldja őket, egyiket a másik után, születési sorrendben. Rúbentől, a legidősebtől kezdve Benjáminig, a legkisebbig (1Móz 49:3-27). Az áldásai tulajdonképpen a jövőre utaló prófécia (1Móz 49:1). A héber *be'akharit hayyamim* („a messze jövőben”, vagy az „utolsó napokban”) olyan kifejezés, ami gyakran utal a Messiás király eljövetelére és az eszkatológiai értelemben vett megváltásra, üdvösségre (Ézs 2:2; Dán 10:14). Jákób áldása tehát az első fiútól, Rúbentől, az utolsóig, Benjáminig haladva tele van profétai, eszkatologikus feszültséggel.

Ez a harmadik alkalom *Mózes első könyvében*, hogy valaki áldást mond egy embercsoportra. Az első kollektív áldás az, amikor Isten megáldja Ádámot és Évát (1Móz 1:28). A második Noé áldása, amelyet három fiára mond (1Móz 9:24-27). Jákób áldása inkább hasonlít Noééra, hiszen mindkettőben van atyai áldás, sőt átok is. Mindkettő tartalmaz konkrét jóvendőléseket, amelyekből felvillan a fiúk jövőbeni sorsa. Egyaránt új korszak kezdetén hangzanak el, mindkettő egy új nemzedék indulását jelzi. Tehát Izrael áldásának egyetemes távlata van. Az áldások Izrael 12 törzsére tett utalással fejeződnek be (1Móz 49:28). A Biblia ekkor említi először a 12 törzset. Egyértelmű, hogy itt áttekinti egész Izrael jövőbeni sorsát, annak minden kudarcával és sikerével együtt (vö. 1Móz 49:1).

A Messiás eljövele

A „fejedelmi bot”, „királyi pálca”, „engednek neki a népek” kifejezések jelzik, hogy a prófécia tárgya nem egy törzs, hanem egy király. 1Móz 49:10 verse visszhangzik Bálám prófeciájában is (4Móz 24:17). Bálám prófeciájában a Jákóbból származó csillag összecseng a Jákób prófeciájában említett Júda oroszlánjával. Továbbá a szakaszunk egy evilági, mulandó elemet is említ ebben az uralkodásban (1Móz 49:10). A Messiás eljövetelét Izrael történelmének keretébe helyezi. Ám a megérkezés pillanatánál többet jelent az *'ad ki* (míg) határozói kapcsolat a „míg eljő Siló” kifejezésben. A héber *'ad ki* nem feltétlenül a végre, befejezésre utal, hanem a teljesedésre, a csúcspontra, szuperlatívusszal kifejezve (1Móz 26:13; 41:19). Ez azt jelenti, hogy Júda uralkodása Siló eljövetelel ér csúcspontjára. Ennek a személynek az egyetemes uralmát a következő igeveres teszi egyértelművé: „*a népek neki engednek*” (1Móz

49:10). Megjegyzendő, hogy a héber szövegben a nép szó többes számban szerepel (*'amim*).

A természetfeletti dimenzióból érkező messiási alakra utal az egyetemes volta ennek az uralkodónak, akinek engednek a népek. A Siló szó egy személy neve, ahogyan azt a Júda nevével való párhuzam jelzi. Rokon a héber *salvah* vagy *salom* szinonim szavakkal, amelyek jelentése: „béke” (Zsolt 122:7). Ezt az értelmezést a legősibb keresztény és zsidó források is tanúsítják. Illik a szöveggörnyezetbe (1Móz 49:11), amely ennek az uralkodónak az eljövételét a béke uralmával hozza összefüggésbe (vö. Ézs 9:5-6; Mik 5:5 [4]; Ef 2:14). Jákób áldásának utolsó két verse, amit Júdának mondott (1Móz 49:11-12) a Messiás jellemét és küldetését írja le. A héber „szamar” szó általában a közlekedésre használt szamarakra utal (Bir 10:4), a békét és az alázatot szimbolizálja (ellentétben a lóval, amely a háború és a gőg képzetét idézi, Péld 21:31). A királyság és az alázat összekapcsolását használja Zakariás az „alázatos” dávidi király leírására, aki samaráhaton érkezik (Zak 9:9) és uralkodik az egész világon, „*tengertől tengerig... a föld végső határáig*” (Zak 9:10). Ez a kép Salamonra emlékeztet, aki apja öszvérét üli meg, jelezve, hogy ő a felkent, a dávidi trón igazi örököse (1Kir 1:38-48). Erre a hagyományra utalt Jézus, amikor „eloldozta” a szamarat, majd felült a hátára (Mk 11:2-11). Más képek, mint a „bor” és a „tej”, valamint a színek – vörös szemek, fehér fogak – az ígéret földjét majd betöltő élet bőségét, a békét és a biztonságot idézik (4Móz 13:23, 27). A szem és a fog említése a mi olvasatunkban az élvezetek teljességére utalhat, az élet intenzitására és a teljes békére vonatkozik, amely a messiási királyságot fogja jellemezni.

A rosszat jóra fordítja

József, amikor elé járulnak a testvérei és a bocsánatát kérik (1Móz 50:17), biztosítja őket, hogy nem akar ártani nekik. „*Ne féljete!*” (1Móz 50:19) – mondja, ugyanazokkal a szavakkal, amelyekkel Isten Ábrahámot biztosította a jövőjéről (1Móz 15:1). Hogy enyhítse a feszültséget, egy szintre helyezi magát családjával: „*Hát Isten vagyok-e én*” (1Móz 50:19)? Jákób is ezekkel a szavakkal válaszolt Ráhelnek, aki panaszkodott neki, amiért nem lett még gyermeke (1Móz 30:2). József részéről azonban ez másként hangzik. Míg Jákób haraggal ejtette ki ezeket a szavakat, addig József a testvérei iránti szeretetét fejezi ki, aggodalmukat akarja csillapítani.

Amikor József Istent említi, arra utal, hogy az emberi megbocsátásban ott van az Úr megbocsátása is. Említi a testvérei árulását is, amikor a megbocsátás mechanizmusára utal: „*Ti rosszat gondoltatok felőlem, de Isten úgy gondolta, hogy jóra fordítja azt*” (1Móz 50:20). Amit a testvérei tettek, amit jogosan neveztek gonoszoknak, azt Isten úgy fordította, hogy sok nép életét megtartsa (1Móz 50:20). József tovább ment annál, hogy pusztán megbocsát a testvéreinek: megszabadítja őket a bűntudat érzésétől is, mert rossz cselekedetük jóra fordult. Most már szembe tudnak nézni Józseffel és a jövővel is. József ugyanazokkal a szavakkal nyugtatja őket a jövőre nézve: „*Ne féljete*” (1Móz 50:21 vö. 50:19)! Azzal az ígérettel zárja szavait, hogy gondoskodni fog a testvéreiről és a gyermekeikről.

A világ megváltása

A szöveg említi Jákób sírját, de a koporsót nem (1Móz 49:29). Józseffel kapcsolatban említi koporsót, a sírt viszont nem (1Móz 50:26). Józsefet bebalzsamozták, de nem temették el, mert reménykedett az ígéret földjében. Tehát József nem adja parancsba, hogy halála után temessék el. Végakarata, hogy Izrael népe vigye magával a csontjait Kánaánba, de addig is koporsóba teszik Egyiptomban (1Móz 50:26). A héber a *ba'aron* határozott névelőt használja, a kifejezés így szó szerint azt jelenti: „koporsóban”, ez emeli ki annak a jelentőségét, hogy ez a koporsó nem került sírba.

Mózes első könyve tehát ugyanúgy végződik, mint az egész Pentateukhosz (Mózes öt könyve): halállal, sír nélkül (5Móz 34:6), az ígéret földjének reménységével (vö. 5Móz 34:1-4). *Mózes első könyve*, mint a Pentateukhosz a teremtéssel és az Éden kertjével kezdődik (1Mózes 1-2. fejezet) és az ígéret földjének ígéretével, valamint a holtak feltámadásának reménységével zárul (5Móz 34:6 vö. Júd 9). Ez az irodalmi egybecsengés nem véletlen. Máshol is megtaláljuk ezt a kapcsolatot (Zsid 11:1), számos bibliai könyv elején és végén (lásd pl. Préd 1:1-11; 12:14; Ézs 1:2; 66:22-23; Dán 1:12; 12:13; Jn 1:1-10; Jn 21:22-23), sőt ez jellemző az egész Bibliára (1Mózes 1-2; Jel 22:20).

Gyakorlati alkalmazás

Jákób áldása. Jákóbnak a fiaira mondott áldása hogyan vonatkozik személyesen ránk? Mitől lesz a sajátunk ez az áldás?

A Messiás eljövetele. Hogyan alkalmazható ez a prófécia Jézus Krisztusra? Beszéljük meg az osztályban azt a gazdag jelképrendszert, amit ez a szakasz a Messiás jellemzésére használ! Miként van jelen Krisztus az életünkben törvényadóként? Hogyan befolyásolják a keresztényi életről alkotott képünket a fogak és a szemek szimbólumai, amelyek az életörömöt és a békét jelképezik?

A rosszat jóra fordítja. Emlékszünk olyan eseményre az életünkből, amikor gonoszul ártani akartak nekünk, de minden jóra fordult? Az eseményt követően hogyan alakították a jellemedet a szenvedéssel és az igazságtalansággal kapcsolatos tapasztalataid?

A világ megváltása. Hogyan fejezi ki a teremtésbe vetett hitünket a hetednapi adventista név? Mi az összefüggés a teremtéshit és Jézus második eljövételének reménye között?